

Iskra

Jubilej Avtoelektrike

So datumi, ki jim s prazničnimi obletnicami ne dovolimo, da zatonejo v pozabo. So priložnosti za spomine in sporočila. Ponosni smo ob našem prazniku.

Preveč nas spominjajo. Pred 25 leti je zdravo drevo, kot je bil kolektiv Iskre v Kranju potrebovalo širši prostor. Mladika je 1960 pognala na Goriškem. V 25 letih je zrastle v 2000 članski kolektiv v Šempetru pri Gorici, pognala nove korenine v Bovcu, Komnu, Ljubljani, Tolminu in se okrepila v nad 3300-člansko delovno organizacijo.

Človek je dragocen. Vse naše spoštovanje in občudovanje kolektivu Iskre v Kranju in posebej njenim delavcem, ki so še leta spremljali, pomagali, tudi delali skupaj z nami in omogočili zdravo rast našemu kolektivu. Priznanje in občudovanje našim delavcem, ki so od prvih dni v Avtoelektriki. Od dni, ko so strehe sicer obnovljene, hal še puščale, ko smo pozimi bolj zadimljali, kot ogrevali delavnice. Gledano s takratnimi očmi smo »boljši jutri« želeli doseči. Imamo delo, izboljšali smo si delovne in življenjske pogoje.

Sporočilo. Ne glejmo tako danes! Razvoj ne da predaha. Pred nami so nove naloge. Vedno bolj poglobljeno moramo obvladovati strokovno znanje. Delitev dela bo vedno večja, pri tem bo potrebno strogo, vendar večje in zavestno spoštovanje delovnega reda. Splošne gospodarske razmere niso rožnate, vendar smo do konca stoletja že označili smer našega razvoja. Vztrajno korakajmo v tej smeri! V kolektiv se vključujejo nova pokolenja. Mladi prihajajo pripravljeni, da izživijo svoj ustvarjalni nemir. Prižadevajo si, da se zanos in moč mladih oplemenitita in zlijeta v eno z dragocenimi izkušnjami starejših!

Ne bojmo se napak, ki spremljajo vsako delo. Preprečimo pa, da ne bodo predrage za kolektiv, usodne za človeka! V tem drznem razvoju ne izgublajmo moči ob nebitvenem. Tvorino sodelujmo! V tem duhu delujmo tudi v SOZD. Še bolj bomo ponosni, da smo člani velike družine, ki ji rečemo Iskra!

Najlepše darilo k jubileju Iskre — Avtoelektrike Nova Gorica, njeni 25-letnici, so podarili kovinarji iz tovarne delovnih sredstev, na v soboto, 8. junija končanem 10. tekmovanju kovinarjev severnoprimeških občin. Med skoraj 200 tekmovalci so dosegli izredne uvrstitve — med brusilci je bil Dušan Mozetič (na sliki) prvi, Boris Birska pa drugi. V poklicu kovinostrugar je bil prvi Branko Vitez, med orodjarji pa so osvojili Šarjan Penko drugo, Sandor Markič tretje, Metko Ivančič iz AET Tolmin (TOZD Avtoelektrike) pa četrto mesto. Več o tekmovanju na 2. strani (Marko Rakušček)

Srebrni jubilej Avtoelektrike —

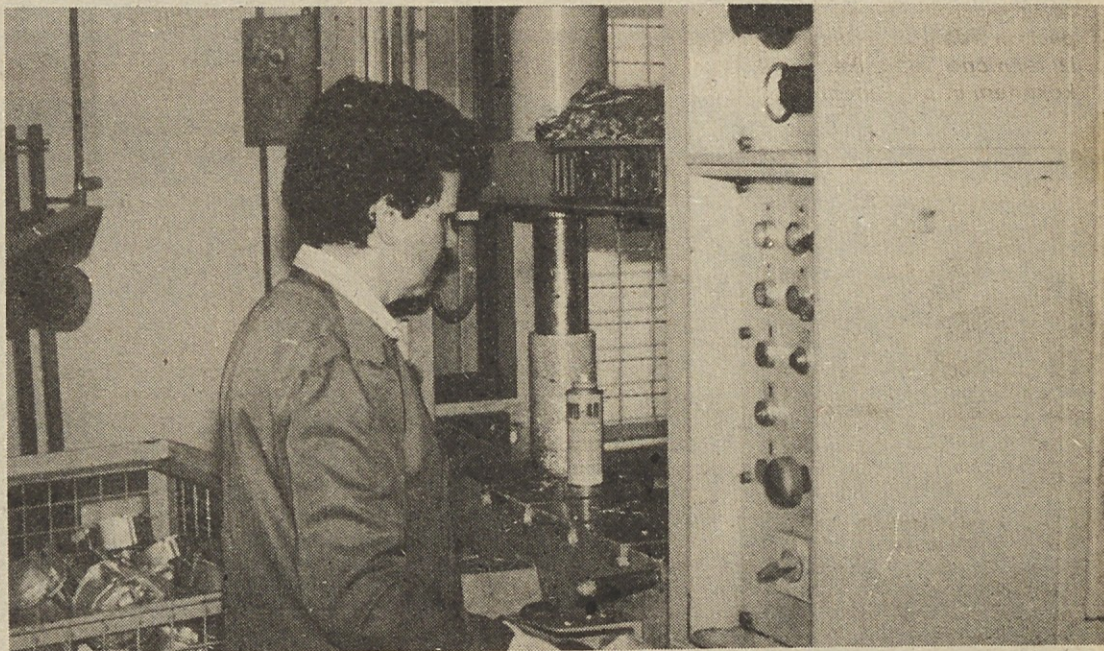
Ni zgolj naključje, da je gostitelj letošnjega srečanja Iskrašev, naših svojcev in prijateljev novogoriška Iskra — Avtoelektrika. Praznik bo, kot že veste, zadnjo soboto v tem mesecu, 29. junija. Mlad novogoriški kolektiv je organizator in prireditelj veličastne manifestacije, kjer pričakujemo dvajset tisoč udeležencev tudi zato, ker slavi v letošnjem letu 25-letnico obstoja in delovanja, 25 let rasti in uspehov. In zato vam bomo danes, dragi bralci, predstavili tega našega novogoriškega jubilanta, da boste vedeli, h komu prihajate na praznovanje, kaj delamo, koliko nas je, kam izvažamo...

Začetki industrije avtoelektričnih izdelkov segajo 25 let nazaj, tja v začetek leta 1960, ko se je začel prenos te proizvodnje iz kranjske Iskre v Šempeter pri Novi Gorici. Dolgoročni načrti za razvoj so namreč narekovali tovarni Iskra iz Kranja, da organizira v svojem sestavu posamezne obrate. To ni zahtevala samo prenatrpanost matične tovarne, pač pa tudi uresničevanje zamisli o specializaciji proizvodnje. Cilj postavitve novih obratov pa je bil predvsem ta, da industrija prodre v kraje, kjer jo do tega časa ni bilo in, kjer je bila nezaposlenost prebivalstva velik problem. In tako je bilo pred 25 leti v Novi Gorici, oz. njeni okolici.

V Šempetru pri Gorici je pričela nastajati nova tovarna avtoelektričnih izdelkov. V prostorih bivše Avtoobnove se je začel zbirati nov kolektiv. Izredno slabe delovne prostore, je bilo potrebno obnoviti. Prve

delavce so poslali v Kranj na strokovno izpopolnjevanje....

Hitra obnova, gradnja novih prostorov, nakup novih strojev,

Delo

prenos nekaterih iz kranjske Iskre, vse to je dajalo mlademu kolektivu možnosti, da začne utrjevati svoj lastni proizvodni program.

Z izobraževanjem in pridobivanjem novih strokovnjakov smo začeli organizirati svoje strokovne službe in samostojno snovati izdelke in tehnologijo.

Širok razmah avtomobilske industrije v Jugoslaviji je zahteval od kolektiva velike napore, da smo zadostili vsem potrebam. Iz leta v

leto smo povečevali in razširjali proizvodni program za domači pa tudi za tuje trge. Krepili smo poslovne vezi z domačimi in tujimi partnerji. Čeprav smo v Šempetru

Samoupravljanje

Koliko TOZD imamo?

Danes je v Avtoelektriki 11 temeljnih organizacij združenega dela: Tovarna malih zaganjalnikov Nova Gorica, Tovarna velikih zaganjalnikov Nova Gorica, Tovarna generatorjev in elektronike Nova Gorica, Tovarna vžigalnih tuljav Bovec, Tovarna žarnic Ljubljana, Tovarna avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin, Tovarna specialnih električnih rotacijskih strojev Nova Gorica, Tovarna odličkov Komen, Tovarna delovnih sredstev Nova Gorica, Inštitut za avtoelektriko Nova Gorica, Komercialna Nova Gorica in Delovna skupnost skupnih služb Nova Gorica.

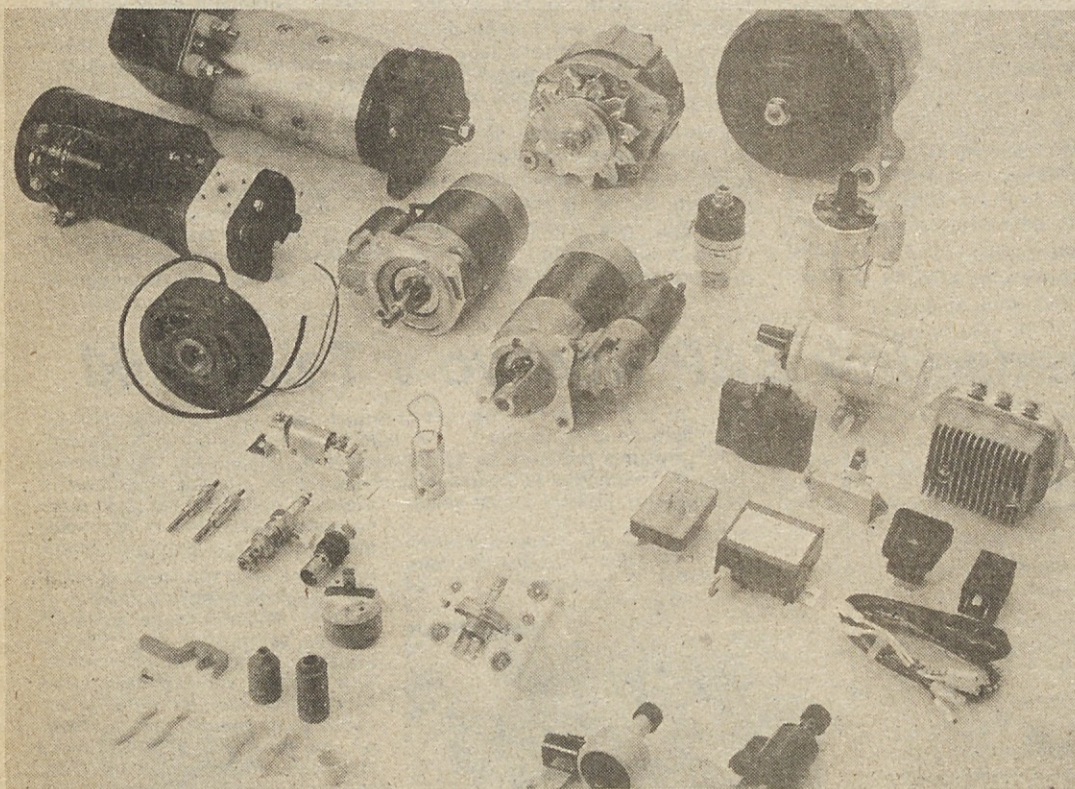
gostiteljice letošnjega srečanja Iskrašev

Kaj proizvajamo?

Proizvodni program Avtoelektrike predstavljajo naslednji izdelki: zaganjalniki za osebna in gospodarska vozila, motorji in agregati, alternatorji, diname in drugi generatorji, elektronski in elektromehanski regulatorji, prenapetostna zaščitna stikala, vžigalne tuljave, elektronski vžigalni sistemi, varnostne utripalke, kontaktni in brezkontaktni elektronski magnetni vžigalniki, žarnice za motorna vozila, električna oprema za hladen zagon diesel motorjev (žarilne svečke), enosmerni elektromotorji za posebne namene, pogonski in krmilni enosmerni elektromotorji, elektrohidravlične črpalke, diname za kolesa, termoregulatorji za peči na trda goriva, tlivke in druga svetlobna telesa, izdelki iz tehnične keramike, odlitki barvastih kovin v tlačnem, kokilnem in peščenem livu, orodja, stroji in naprave.

Šport

Proizvodni program Iskre Avtoelektrike

zgradili veliko novih prostorov (leta 1974 novo tovarno malih zaganjalnikov), so bili premajhni. Nove prostore in sodelavce je bilo potrebno iskati izven Nove Gorice.

Potreba po specializaciji proizvodnje je narekovala združevanje temeljnih organizacij na načelu panog. Vsaka panoga naj bi postala organizacijsko trdna organizacija, sposobna slediti tehnološkemu napredku v svetu, hkrati pa biti tako samoupravno organizirana, da bo onemogočila vsako odtujevanje ustvarjenega dohodka neposrednemu proizvajalcu.

Kolektiv Iskre Avtoelektrike se ni nikoli zapiral samo v dvoriščne prostore. Odprtih rok in z željo

Kam izvažamo?

Stalno spremljanje svetovnega razvoja, uporaba modernih tehnologij in materialov ter visoka kakovost izdelkov so omogočili uspešen prodor tudi na tuja tržišča. Izdelke Avtoelektrike vgrajujejo v svoja vozila naslednje važnejše tuje firme: Fiat, Volkswagen, Peugeot, Renault, Talbot, Citroen, Alfa Romeo, Man, Daimler Benz, KHD, Raba, OM, Ferguson, Ford, Perkins in drugi.

Domači kupci izdelkov Avtoelektrike pa so: ZCZ Krajevac, IMV Novo mesto, TAS Sarajevo, Cimos Koper, TAM Maribor, DMB Beograd, Famos Sarajevo, Torpedo Rijeka, IMR Beograd, Tomos Koper, Ikarus Zemun, IMT Beograd, Fap Priboj in drugi.

prodreti v manj razvita območja severne Primorske je leta 1974 ponudil takratnemu podjetju Trenta Bovec proizvodnjo vžigalnih tuljav. Podobno je Iskra — Avtoelektrika želela omogočiti zaposlenim v tolminskem podjetju AET boljši jutri. Zato je prenesla v to tovarno leta 1975 proizvodnjo magnetnih vžigalnikov. Zaradi skupnih interesov in poslovne politike pa sta se pridružila k Avtoelektriki tudi kolektiv tovarne žarnic iz Ljubljane in kolektiv tovarne odlitkov Komen.

Samo še en dokaz pogledjmo, da Iskra Avtoelektrika prispeva veliko za razvoj manj razvitih krajev v novogoriški občini. V odročnem kraju Lig na Kambreškem so namreč zgradili sodoben obrat za proizvodnjo podsestavskih delov, ki jih potem uporabljajo v tovarni velikih zaganjalnikov. Temu sta se pridružila še dva obrata v tolminski občini in sicer v vasi Soča v dolini Trente ter v Rutu nad Tolminom. Ljudem iz teh krajev so tako omogočili delo v domačem kraju, blizu doma.

Danes sodi Iskra Avtoelektrika med največje delovne organizacije severne Primorske in je eden izmed nosilcev gospodarskega razvoja na tem območju. V začetku leta 1960 nas je bilo 45, danes pa že 3345. Lani je znašala celotna prodaja 8,30 milijard dinarjev, letos načrtujemo skoraj 13 milijard dinarjev, od tega pa bo znašal izvoz na zahtevna zunanja konvertibilna tržišča okrog 18 milijonov dolarjev.

Toliko za danes, upamo, da ste skozi pričujoči sestavek dobili vsaj grobo sliko, kaj smo in kaj delamo. Se detailneje pa se bomo spoznali v soboto, 29. junija, ko si bomo segli trdno v roko, ko bomo nazdravili našemu prazniku, dnevu Iskre, dnevu borca in naši 25-letnici. Do takrat pa pristrčno pozdravljeni in nasvidenje v našem mlademu mestu, v Novi Gorici!

Marko Rakušček

Podrobneje o sanaciji v Telematiki

Predsednik KOS SOZD Iskra Avguštin Ciuha je na začetku desete seje predsedstva (bila je v petek, 7. junija) navzoče najprej opozoril, da naj bi prvo točko dnevnega reda posvetili problematiki naše DO Telematika, ker so se pač že prej dogovorili, da bo sindikat nenehno spremljal poslovanje v Telematiki in pripravo, oz. izvajanje sanacijskega programa te naše DO.

V tem smislu je prvi spregovoril predsednik KS sindikata DO Telematika Janez Vuk, ki je obvestil prisotne, da v Telematiki poteka javna obravnava sanacijskega načrta, ki je bil na-rejen v zakonitem roku, pri čemer pa nikakor ne želijo ponoviti stanja s prvimi sanacijskimi ukrepi, ki niso bili kva-litetni in niso ločevali bistvene-ga od nebitvenega. Po 10. ma-ju so se vključili v razpravo o sanacijskem načrtu in dali so-glasje za osnutek sanacijskega načrta, ki ga podpirajo še na-prej, pri čemer pa tudi odločno zahtevajo, naj bo sindikat vklju-čen v vse sanacijske prog-rame tudi v prihodnje, kajti brez podpore sindikata vse-kaor ni mogoče uresničiti sa-nacijskih načrtov DO Telema-tika.

Celovito informacijo o sana-ciji, oz. sanacijskih načrtih pa je na seji podal Slobodan Rajić. Najprej je spregovoril o poteku

nastajanja sanacijskega prog-rama, za katerega je preostalo sorazmerno malo časa. S sana-cijskim programom so se začeli ukvarjati 10. marca in so ga izdelali do 31. maja letos. S tem dnem je osnutek sanacijskega programa prišel v javno raz-pravo, ki naj bi trajala do 15. ju-lija in do takrat zbrala pripom-be najširšega kroga delavcev Iskre, obravnavali pa ga bodo tudi vsi zbori delavcev.

Nato je Slobodan Rajić po-dal daljšo, izčrpno in jasno informacijo o sanacijskem pro-gramu, ki je pomenil ogromno delo in napor številnih strokov-njakov (samo zbrani podatki za program so znašali 1200 st-

rani) in s projektnim pristopom k oblikovanju sanacijskega pr-ograma jim je uspelo izdelati elaborat, ki bo zagotovo dobro služil, kot podlaga za ureditev razmer v Telematiki. Sicer pa bodo z izvlečkom sanacijskega programa Telematike seznanili v bližnji prihodnosti prav vse delavce Iskre.

Druga točka dnevnega reda je zajemala problematiko plana 1986 — 1990 in oceno poslovanja SOZD Iskra v prvem četrtletju letos. Janko Šavli je opozoril, da s planom zamujamo že pol leta in je zato potrebno strokovni del usklajevanja plana opraviti še pred dopusti. Zato je predsedstvo ter-jalo pospešeno strokovno pri-pravo smernic in čim prej je treba vedeti, ali so zadeve urejene, da bi lahko tako tudi sindikat prispeval k izpeljavi in uresničitvi tega izredno pomembnega dokumenta.

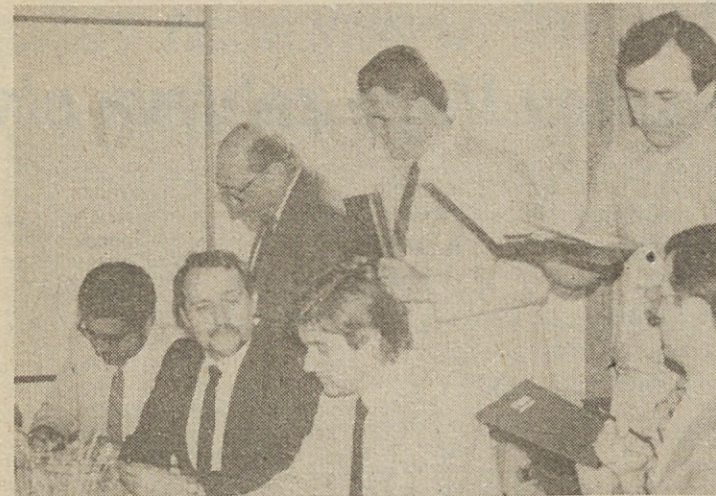
V nadaljevanju se je bilo govo-ra še o nekaterih kadrovskih problemih, oz. predlogih zanje, medtem ko se je četrta točka dnevnega reda nanašala na pri-prave in organizacijo letošnjega dneva Iskre in borca v Novi Gorici.

Organizatorji so povedali, da bi bilo najbolje prepeljati v Novo go-rico čim več udeležencev z vlaki, vendar lahko Železniško gospo-darstvo Ljubljana zagotovi prevoz samo kakim 4500 udeležencem in tako bo prišlo v Novo Gorico kakih 100 udeležencev iz Semiča in 3000 iz Kranja, medtem ko bi potrebovali za prevoz ostalih udeležencev kakih 200 avtobusov. klenili so tudi, da je treba dokončne prijave za udeležbo na dnevu Iskre in borca zbrati do 15. junija.

D. Ž.

Tekmovanje kovin arjev severnoprimerjskih občin

S slavnostno razglasitvijo rezul-tatov ter podelitvijo nagrad in diplom najboljšim, se je v soboto, 8. junija končalo letošnje jubilejno, 10. tekmovanje kovinarjev sever-noprimerjskih občin. Med skoraj 200 tekmovalci iz raznih delovnih organizacij občin Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija in Tolmin so se izredno dobro odrezali tudi tekmo-valci — Iskraši. Tekmovanje je obsegalo teoretični in praktični del. Poleg izredno težke delovne naloge, kjer je odločil čas in ti-sočinke milimetrov, so morali tek-movalci odgovoriti tudi na vpraša-

Podpis pogodbe o dobavi central kupcem iz Črne gore.

nje iz stroke, varstva pri delu in samoupravljanja. Seštevek točk iz obeh preizkusov je postregel z zmagovalci.

Prav na dan tekmovanja je bil v novogoriški občini tudi predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen. Potem, ko so ga na novogo-riškem občinskem svetu seznanili s potekom tekmovanja, je sam iz-razil željo, da bi se v »živo« pre-pričal, kako tekmovanje poteka. Obiskal je kovinostrugarje, ki so tekmovali v Lokavcu, vasiči nad Čepovanom, kjer imajo majhno to-varnico novogoriška Vozila. Po prihodu med tekmovalce se je naj-prej pozdravil s Iskrašem iz Avto-elektrike Brankom Vitezom, kot da bi vedel, da bo prav Branko zmago-valet v tej panogi. In res je zma-gal... Predsednik Marjan Orožen se je dlje zadržal med spretnimi oblikovalci železa in se kar ni mogel načuditi njihovi spretnosti in oblikovanju naloge po priloženi risbi.

Tekmovalci, ki so zasedli v pano-gi prvo in drugo mesto, bodo zastopali severnoprimerjske obči-ne na republiškem tekmovanju.

Poglejmo zdaj uvrstitve Iskrašev: brusilci: 1. Dušan Mozetič, 2. Boris Birs, 5. Jurij Pelikan (si Avtoelekt-

rika), tovarna delovnih sredstev), 7. Jure Matošević, 12. Srečko Lu-kač (oba Iskra Spodnja Idrija); konstrukcijski ključavničarji: 1. Marko Černalogar, Iskra Spodnja Idrija; varilec MAG: 6. Pavel Gnez-da, 11. Srečko Gnezda (oba Iskra Spodnja Idrija); 15. Drago Čuk, Iskra TS Idrija; varilec REO: 12. Miro Bremeč, Tovarna delovnih sredstev; orodjar: 2. Marjan Penko, 3. Sendor Markič (oba Tovarna delovnih sredstev); 4. Metko Iva-nčič (Iskra — AET Tolmin), 9. Marko Tominec, 11. Gorazd Jago-dič, 16. Evgen Besednjak (vsi to-varna delovnih sredstev), 19. Franc Jeram, 20. Darko Lampe (oba Iskra Spodnja Idrija); kovinostrugar: 1. Branko Vitez, tovarna delovnih sredstev, 7. Cvetko Mlakar, (Sp. Id-rija), 10. Danilo Remec, 12. Iztok Vidrih (oba DES), 18. Franci Sve-tličič, 29. Zdravko Pirh (oba Sp. Id-rija); rezkalec: 5. Bogomir Pahor, 16. Zdravko Kavčič (oba DES), 18. Bojan Lazar (Sp. Idrija) 19. Srečko Humar (DES), 21. Borut Pregelj (Sp. Idrija), 22. Lucijan Koglot, 23. Valter Gorkič, 24. Joško Lozar, 25. Valter Sulič (vsi DES).

Tekmovanje je izredno uspelo, k čemur so pripomogle tudi sprem-ljevalne in ocenjevalne komisije, sestavljene tudi s strokovnjaki iz Iskre.

Marko Rakušček

Predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen med kovinarji tekmovalci

Prodajni uspeh na domačem trgu

V sredo, 5. maja 1985 so našo delovno organizacijo obiskali pre-dstavniki črnogorskega in sloven-skega RSZN. Prišli so zaradi podpi-sa pogodbe o dobavi central Siste-ma Iskra 2000, ki jih bo Telematika zgradila za potrebe RSZN Črne gore.

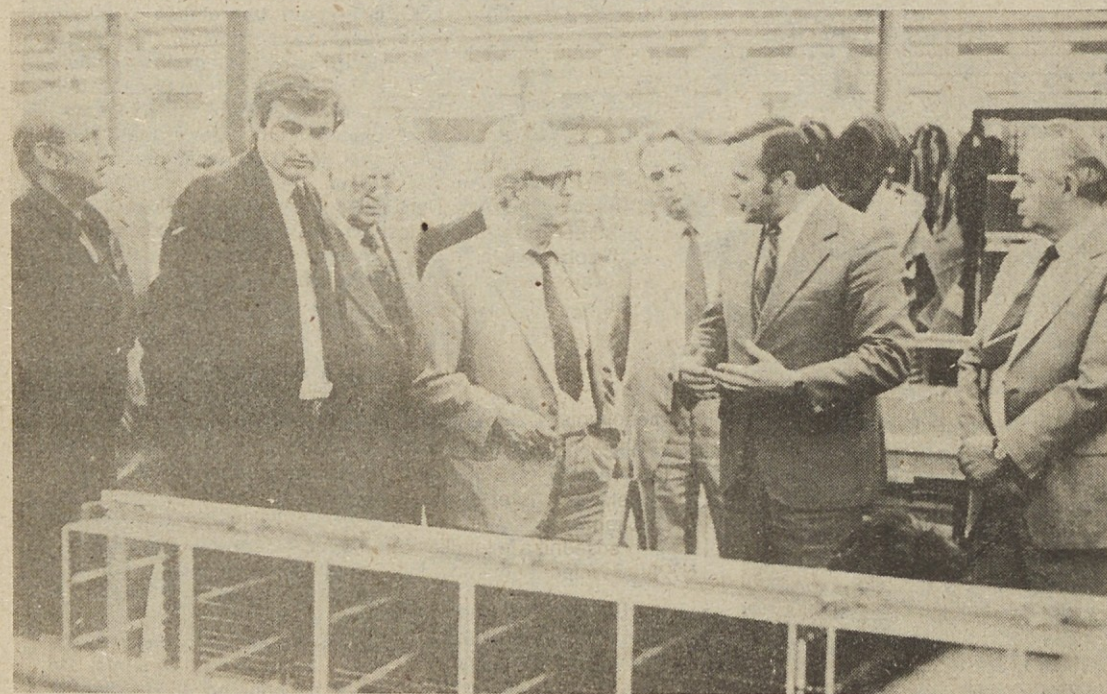
Goste je pripeljal v Telematiko Boris Lasič, predsednik KPO SOZD

Iskra, pri nas pa jih je sprejel Vit-omir Osojnik, v.d. direktorja delov-ne organizacije s sodelavci. Ogle-dali so si proizvodnjo Sistema Isk-ra 2000, nato pa so se v kmečki sobi zadržali pri poslovnih razgovorih.

Podpis pogodbe je bil spremljan z željo, da Telematika pravočasno in solidno opravi svoje delo.

Dnevni red 7. zasedanja delavskega sveta SOZD Iskra 21. junija 1985

1. potrditev sklepov 6. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 14. 5. 1985 in informacija o izvršitvi in izvajanju sklepov
2. 1. Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 31. 3. 1985
2. Sklep o pripravi Letnega programa SOZD Iskra za leto 1986
3. Analiza izpolnjevanja srednjeročnega načrta SOZD Iskra za obdobje 1981 — 1985
Poročevalci: Zoran Polič
3. Predlog poslovnega sveta ZT skupnosti:
 1. Poročilo o poslovanju Iskrine TZ mreže v letu 1984
 2. Povečanje kapitala firme Iskra Elektronik GmbH Stuttgart in firme Cefra München ter razširitev predmeta poslovanja firme Isk-ra Elektronik GmbH Stuttgart, Cefra GmbH München, Iskra Electronics Inc. New York, Iskra France, Pariz in Iskra Elettronica Italiana S.r.l. Milano
 3. Poročilo o delu poslovnega sveta ZT skupnosti
Poročevalci: Janez Čufar, Boris Slapnik
 4. 1. Informacija o izvajanju sanacije v DO Telematika, s po-zvetkom sanacijskega progrma
 2. Predlog spremembe ročnosti odobrenega sanacijskega kredita
Poročevalci: Vito Osojnik, Fabio Škopac
 5. 1. Predlog spremembe cenika storitev poslovnega letala Iskre
 2. Ključ združevanja sredstev za odplačilo anuitet in ključ za zd-ruževanje amortizacije v letu 1985
Poročevalci: Janez Hafner
 6. Predlog dopolnitve Samoupravnega sporazuma o splošni ljud-ski obrambi in družbeni samozaščiti v SOZD Iskra
Poročevalci: Boris Mužič
 7. 1. Poročilo o razvojno-raziskovalni dejavnosti v SOZD Iskraz za leto 1984
 2. Zaključki 8. internega posvetovanja o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra
Poročevalci: Rado Faleskini
 8. Poročilo o kakovosti proizvodov Iskre za leto 1984
Poročevalci: Gojmir Blenkuš
 9. Poročilo komisije za nagrade in priznanja, Iskre, s predlogom podelitve nagrad Iskre v letu 1985
Poročevalci: Janez Kern
 10. Predlog razrešitve dveh članov kolegijskega poslovnega or-gana SOZD Iskra za kakovost in za SLO in DS ter kadrovsko poli-tiko in izobraževanje
Poročevalci: Boris Lasič
 11. Imenovanje članov arbitražne komisije za razrešitev inova-cijskega spora
Poročevalci: Pavle Gantar
 12. Razpis volitev arbitrov notranje arbitraže SOZD Iskra ter imenovanje predsednika in tajnika ter njunih namestnikov
Poročevalci: Pavle Gantar
 13. Predlogi KOS SOZD Iskra o imenovanju:
 - delegata v svet Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko Ljubljana
 - predsednika in tajnika notranje arbitraže ter njunih namestnikov
 Poročevalci: Avguštin Ciuha
 14. Odgovori na postavljena delegatska vprašanja
 - delegata DO Avtomatika (TV Pržan)
 - delegacije DO Baterije Zmaj (prodajna neučinkovitost)
 Poročevalci: Zoran Polič, Rado Faleskini in Blaž Markun
 15. Vprašanja delegatov.

Predsednik predsedstva SAP Kosovo Branislav Skenberović (drugi z leve) med ogledom naše proizvodnje.

Obisk delovne skupine SOZD Iskra v TOZD Vega v Ljubljani

Programska usmeritev Vege zahteva stalno

Delovna skupina je 6. junija obiskala TOZD Vega, ki sodi med uspešne izvoznike v DO Iskra Kibernetika. Osnova za uspešnost njene proizvodnje je gotovo trdna delovna povezanost tega 429 članskega kolektiva, ki ob perspektivnem proizvodnem programu daje solidne rezultate. Zelo pomemben je Vegin prispevek k povečevanju konvertibilnega izvoza. V letošnjem prvem trimesečju je imela Vega nekoliko slabše rezultate, predvsem zaradi neplačane realizacije in izpada izvoza na klirinški trg.

Direktor Vege ing. Lovro Močnik je v razgovoru z delovno skupino SOZD izrazil nezadovoljstvo zaradi neplačane realizacije. Vrednost neplačanega izvoza je v prvem trimesečju znašala 1,65 milijona dolarjev. Tudi na domačem trgu imajo veliko zaostalih terjatev. Gotovo ni prav, da dobri izvozniki podpirajo Iskrino mrežo v tujini, ker se bodo delavci kmalu začeli spraševati, zakaj za prazadevno in uspešno delo ni plačila.

Vegino proizvodnjo sestavlja dva osnovna programa: optično-inomehanski izdelki in optični elementi ter steklopihaški izdelki. Prvi obsega predvsem avdiovizualna sredstva (episkopi, grafoskopi in diaprojektorji), mikrofилmsko tehniko in razno optično opremo. Drugi program pa izdelavo laboratorijskega stekla in naprav za laboratorije, zdravstvo, šole.

Jugoslovanski trg je za Vege prejemahen, zato kar 70 do 75% svoje proizvodnje izvozi na konverzibilni trg. Že 45% izvoza nameni v ZRN, 20% v ZDA, 12% v Skandinavijo in 2% v dežele v razvoju. Do nedavnega je v tujini dosegala višje cene kot doma, kar se zaradi rasti marke spet ponavlja. To pomeni, da so izdelki Vege zelo kvalitetni, sicer ne bi bilo takega uspeha v hudem konkurenčnem boju. Kot zanimivost lahko povemo, da pomeni proizvodnja Veginih grafoskopov kar 15% svetovne proizvodnje teh izdelkov.

Do konca leta boljši rezultati

V prvem trimesečju je Vega izpolnila le 95% načrta skupne proizvodnje, ker je v celoti izpadel izvoz na klirinški trg. Produktivnost je bila za 21% večja, kot v prvem trimesečju lani. Izvoz na konvertibilni trg je bil za 14 večji, kot v enakem lanskem obdobju in je znašal 837.301 dolarjev. Na klirinško področje je Vega izvozila za 67.000 dolarjev in tako dosegla le 93% načrta skupnega izvoza za I. trimesečje: ob tem je znašal skupni uvoz le 363.000 dolarjev. S prodajo na domačem trgu v vrednosti 164 milijonov dinarjev pa so prodajni načrt v prvem trimesečju presegli za 68%. Celotni prihodek je bil za 80% večji kot v enakem obdobju lani. Zaradi neplačane realizacije v višini 41 milijonov din in velikih težav z odpremo v tujino ter izrednega porasta stroškov, so bili ustvarjeni rezultati bistveno slabši kot lani tako, da niso mogli oblikovati vseh skladov.

Položaj je seveda zapleten, vendar zdaj proizvodnja poteka po načrtih. Z naročili so bolj pokriti na področju optike, kot za aparate. Vega se je že odločila za razvoj nove družine grafoskopov. Zaradi določenih tehničnih težav se čas od razvoja do osvajanja v proizvodnji prevečkrat podaljša. Potrebni

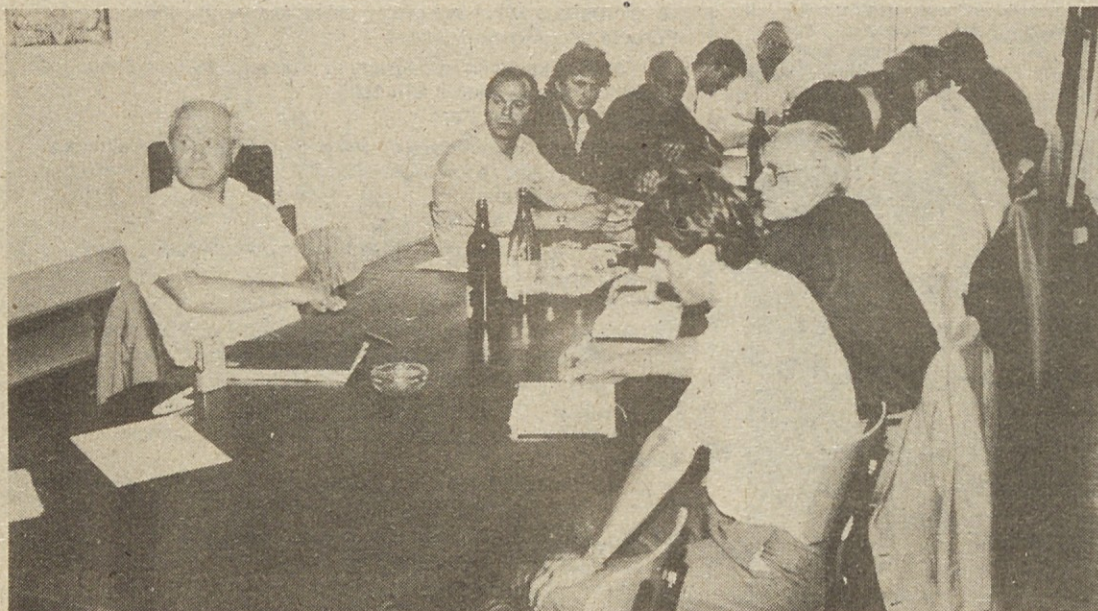
bodo veliki napor za čimprejšnjo proizvodnjo novih izdelkov, s čimer se bodo povečala tudi naročila. Okrepiti bo treba tudi komercialne aktivnosti, da bodo lahko pokrite izvozne obveznosti. Bodoče izpade bi namreč težje pokrivali s proizvodnjo drugih izdelkov. V

**Likvidnostni položaj
je zelo resen**

Sprejeli so ukrepe za izboljšanje likvidnosti. Probleme rešujejo sku-

Vsak grafoskop pred odpremo natančno preizkusijo. Vrhunska kakovost Veginih izdelkov je Iskri odprla vrata celo na zahtevne ameriške trge, najbolj uspešno jih prodajamo v zahodni Evropi.

Delovna skupina je v Vegi spoznala številne probleme, ki jih morajo premagati naši izvozniki. Položaj je zelo resen in zahteva vedno več naporov vseh članov kolektiva.

paj s strokovnimi službami. Težave z oskrbo proizvodnje so doslej še uspešno premagovali. Nekaj težav je povzročilo tudi preveliko administriranje glede uvoza repromaterialov.

V sodelovanju s področjem za proizvodnjo in tehnologijo v DO Iskra Kibernetika bo TOZD Vega izdelala elaborat o posodobitvi proizvodnje, ki bo vseboval osnove za proizvodnjo novih izdelkov. Predvideno je tudi povezovanje z večjimi tujimi firmami. Cilj tega bo v pocenitvi proizvodnje in odpravljanju ozkih grl ter upravljanje sodobnih tehnologij.

Razvoj novih izdelkov

V razvoju novih izdelkov daje Vega poudarek projekcijskim aparatom višjega zahtevnostnega razreda, ki so namenjeni zahtevnejšim kupcem, skratka za poslovni svet. Aparati morajo biti lepo oblikovani, lahki, prenosni in hkrati zanesljivi, mehansko odporni ter enostavni za uporabo. Vse te

Foto: A. Boc

Predvsem bo treba okrepiti tehnični razvoj, ki ima zdaj le 14 strokovnikov. Izboljšati želijo tudi izobražbeno strukturo: le 15 delavec ima visoko in višjo šolo, 30 srednjo, 130 delavcev ima kvalifikacijo. Premalo zanimanja je za program steklopohištva, kot tudi za izobraževanje ob delu. Imajo devet štipendistov na visokih in višjih šolah.

Kolektiv Vege je uspešen tudi na samoupravnem in političnem področju. Druženopolitične organizacije sodelujejo in podpirajo prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo. Svoje naloge delavci opravljajo tudi izven rednega delovnega časa, praktično izkoristijo vse možnosti za izpolnitev proizvodnih in izvoznih načrtov. Zato jim sindikat organizira razne oblike rekreacije in športnih srečanj. Posebej pomembno pa je, da jim je približal kulturo in omogočil obiske kulturnih prireditev. uspešen je tudi njihov pevski zbor. Skrbijo tudi za obujanje tradicij NOB. Vega se uspešno povezuje z okolji, tako v občini, delovni organizaciji, kot tudi v SOZD Iskra. Zato ima vse možnosti za uspešno premagovanje nešteti slabosti in težav, katere povzroča naš neurejen gospodarski sistem.

Alojz Boc

zdrževanje. V tak projektor so vgradili tudi prikazovalnik iskraskopja in novi aparat razstavili na sejmu Didacta v Stuttgartu. Namen te novosti je predstavitev demonstracijskega osciloskopa za večji avditorij. Iz te zasnove se je rodila ideja o »multiskopu« — projektorju, ki bo namenjen za prikazovanje informacij z LCD prikazovalnika (računalniški displayi, prikazovalnik povezan z videorekorderjem, osciloskopski prikazovalnik ipd.). Osnovno inачno nove projekcijske mize bodo začeli izdelovati v drugi polovici letosnjega leta.

Dobrih kadrov je premalo

Zahteve kupcev so vedno večje, zato tudi kadrovskim vprašanjem namenjajo posebno pozornost.

Lovro Močnik — direktor TOZD Vega, **Marjan Renar** — predsednik osnovne organizacije sindikata, **Feliks Cerar** — predsednik DS Vege, **Jože Zajec** — sekretar OO ZK, **Mladen Piuković** — predsednik poslovnega odbora in **Brane Radković** — sekretar TOZD Vega, **Gorazd Trček** — direktor področja za ekonomiko in finance v DO Kibernetika, **Jože Zmrzlikar** — direktor področja za kakovost v DO Kibernetika, **Anton Čuda** — predsednik sindikalne konference DO, v skupini SOZD Iskra pa so tokrat bili: **Miloš Kobe** — član KPO SOZD Iskra, **Janez Kern** — predsednik DS, **Avguštin Ciuha** — predsednik konference sindikata, **Jože Mokorel** — predsednik SM, **Miloš Pavlica** — sekretar DPO in **Tone Orožim** — predsednik aktiva ZB.

Prijetno vzdušje v kolektivu kaže, da je v slogi moč premagati vsako oviro. Precejšnje zasluge za dobre medsebojne odnose imajo aktivisti v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Iskrino ime tudi med »inovacijami za stabilizacijo«

Modularni mikror računalniški sistem TI-30; pod omenjenim imenom in z inovatorji: mag. Nikola Panić, mag. Jože Kanduč, Miro Kike, dipl. ing., Jože Skrabe, dipl. ing., mag. Peter Peterlin, mag. Anton Mernik, Vinko Kosmač, dipl. ing. in ton Mikulić, dipl. ing. s sodelavci je bila naloga prijavljena pri Raziskovalni skupnosti že 1981 leta. V tem času je sistem, ki je bil prvotno razvit v konfiguraciji z enim mikroprocesorjem in je opravljal manj zahtevne naloge daljinskega krmiljenja in vodenja železniškega prometa, doživel bistvene spremembe. V 1982. letu se je skupina delavcev

Delovni obisk sovjetske delegacije

V zadnjih dneh preteklega meseca je Iskra obiskala delegacija firme Atomenergoexport iz ZSSR Sabakar — Atomenergoexport — direktor zavoda, Sergej A. Palagin — Atomenergoexport — vodja uvoza opreme, Kulakov — predstavnik firme Atomenergo v trgovinskem predstavništvu v Beogradu, ki od Iskre kupuje: — dvanajstkanalne naprave Z12F za prenos telefonskih pogovorov po daljnovodih — proizvodnja TOZD TEN v DO Industrija sistemov, elektronike in zvez — mono do šestkanalne naprave, prilagojene za kombinirani prenos govora podatkov in sistemov zaščite v energetskega sistema — proizvaja DO Avtomatika,

Tečaja za naše kupce

Področje za kadrovske zadeve delovne skupnosti Avtomatike je v sodelovanju s TOZD Sistemi in v prvem in tretjem tednu meseca maja pripravilo v prostorih Nastanitvenega centra v Ljubljani krajši tečaj na temo »Uvod v mikror računalništvo« in »Zgradba in opis delovanja TI-30 E«. Tečaj, skupno se ga je udeležilo okrog 20 slušateljev iz Slovenije in Hrvaške, je bil namenjen predvsem kupcem naših naprav in sistemov, da se seznanijo, ne samo z uporabo, temveč tudi z njihovo zgradbo in delovanjem ter servisantom.

S. D.)

področje 340 v TOZD Naprave za energetiko — brezprekinitveni napajalni sistem za napajanje računalniških centrov — proizvodnja TOZD Energetska elektronika iz Novega mesta.

Predstavniki Atomenergoexporta so nakazali, da bo njihova firma od Iskre v naslednji petletki (1986 do 1990) naročila opremo v celotnem letnem obsegu 10 mio klirinških dolarjev.

Delegacija je dne 22. 5. 1985 obiskala področje za proizvodnjo PLC naprav v TOZD Naprave za energetiko. Oprema iz leta 1984 še vedno ni dobavljena zaradi premajhnih proizvodnih zmogljivosti. Zaradi tega so si gosti hoteli ogledati proizvodnjo PLC naprav in se prepričati, da je oprema dejansko v fazi končnega vmerjanja in, da se bomo držali novih dobavnih rokov. Njihovi vtisi o PLC napravah so v celoti zelo dobri in zaradi velikih potreb po PLC opremi na tržišču ZSSR celo napovedujemo možnost odpiranja novih prodajnih kanalov prek drugih ruskih firm.

S strani delovne organizacije Avtomatika so bili na razgovorih in ogledu proizvodnje PLC naprav prisotni:

B. Klotnik-direktor TOZD Trženje, M. Jere — direktor TOZD Naprave za energetiko, J. Peterlin — Vodja področja 340 za PLC naprave, B. Skorjak — Trženje, direktor področja za avtomatizacijo v energetiki, D. Hofman — Trženje, telekomunikacije v energetiki.

Dubrovko Hofman
(foto S. D.)

iz TOZD Razvojni institut lotila razvoja mikror računalniškega distribuiranega sistema vodenja procesov v realnem času in kasneje razvojnega dela operativne in programske opreme, pri čemer so bile uporabljene sodobne tehnike in metode snovanja, gradnje in preizkušanja mikror računalniških sistemov. V 1983. letu je bil razvit in laboratorijsko preizkušen prototip, pri čemer je hkrati potekalo njegovo uvajanje v proizvodnjo (TOZD Naprave za energetiko in TOZD Projektiranje in gradnja sistemov). Izdelani so bili tudi potrebni aparturni in programski testni pripomočki za medfazno in končno kontrolo naprav ter njihovo servisiranje.

Omenjeno raziskovalno-razvojno delo in inovacijski dosežki so omogočili, da danes Avtomatika nastopa kot ponudnik kompletnih sistemov operativnega in avtomatskega vodenja procesov v realnem času. Doslej je bil sistem TI-30 uporabljen:

— za vodenje prometa na železniških progah Divača-Koper, Ljubljana-Jesenice, Dugo selo-Botovo.

— za vodenje elektroenergetskega sistema Cirkovci-Kidričevo in RTP Žiri-DC Elektro Ljubljana okolica (Domžale);

— za vodenje skladišč (izvoz v Sovjetsko zvezo).

Sklenjene so pogodbe za telekomando železniškega prometa in električne vlake v Bolgariji, Turčiji in Jugoslaviji. Bolgarski firmi Isotimpex smo prodali tudi licenco.

Drugo od inovacij predstavlja razvoj in preizkusna proizvodnja miniaturnih časovnih relejev CRT-5, ki so ga ustvarili inovatorji: Drago Končnik, dipl. ing., Matjaž Vrhovec, dipl. ing., Jože Bergant, dipl. ing., Matko

Daljnovodno komuniciranje energetskega sistema Malezije

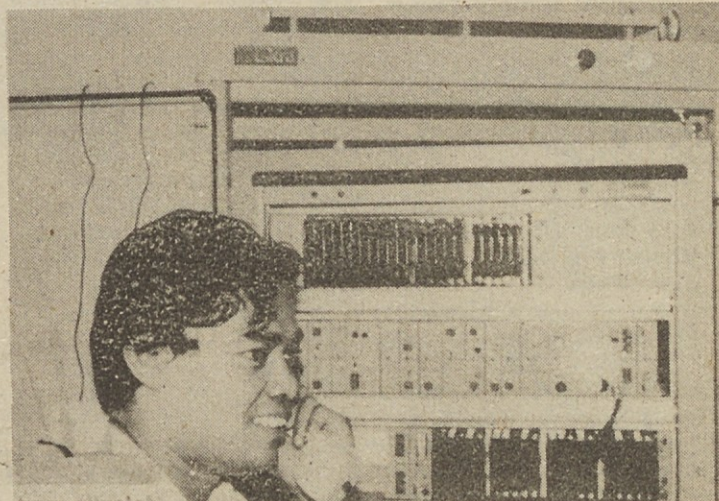
Ekipa Iskre Avtomatike je konec marca spustila v pogon 12 PLC zvez za komuniciranje po daljnovodih energetskega sistema Malezije in s tem uspešno zaključila svoj prvi investicijski posel na Daljnem Vzhodu.

Svetovne potrebe po PLC opremi so velike, saj Iskra s približno 3 milijoni dolarjev izvoza ne pokriva niti enega procenta svetovnih potreb. Zmogljivosti na področju 340 TOZD Naprave za energetiko, kjer se te naprave proizvajajo, niso zadostne, niti za izvajanje 4 milijonov dolarjev pogodb podpisanih za leto 1985, kaj šele za izpeljavo dodatnih večjih poslov. V Turčiji, Rusiji, Braziliji zamujamo z dobavami, kar je nevarno za težko pridobljeno dobro ime.

Lepo je, če si lahko ponosen na delo skupine, ki ji pripadaš in hkrati tudi prispevaš k njenemu uspehu.

Malezija, imenovana tudi »azijska Svica« je zaradi svojega naravnega potenciala (največja izvozna kavčuka, palmovega olja, kositra ter pomembna izvoznica nafte) ena izmed držav z najvišjo stopnjo industrijalizacije. Podobna je velikemu gradbišču, na katerem se srečujejo vse pomembnejše svetovne firme, med drugimi zelo uspešno tudi naš Energoinvest in Ehergoprojekt. Iskra se je prebila na to tržišče najprej s številci električne energije in zdaj zelo intenzivno razširja svoj prodajni program.

V Maleziji smo dobili posel za izvedbo PLC sistema za prenos

Del PLC sistema za prenos informacij in signalov zaščite po daljnovodih

Damjan in Mitja Črne.

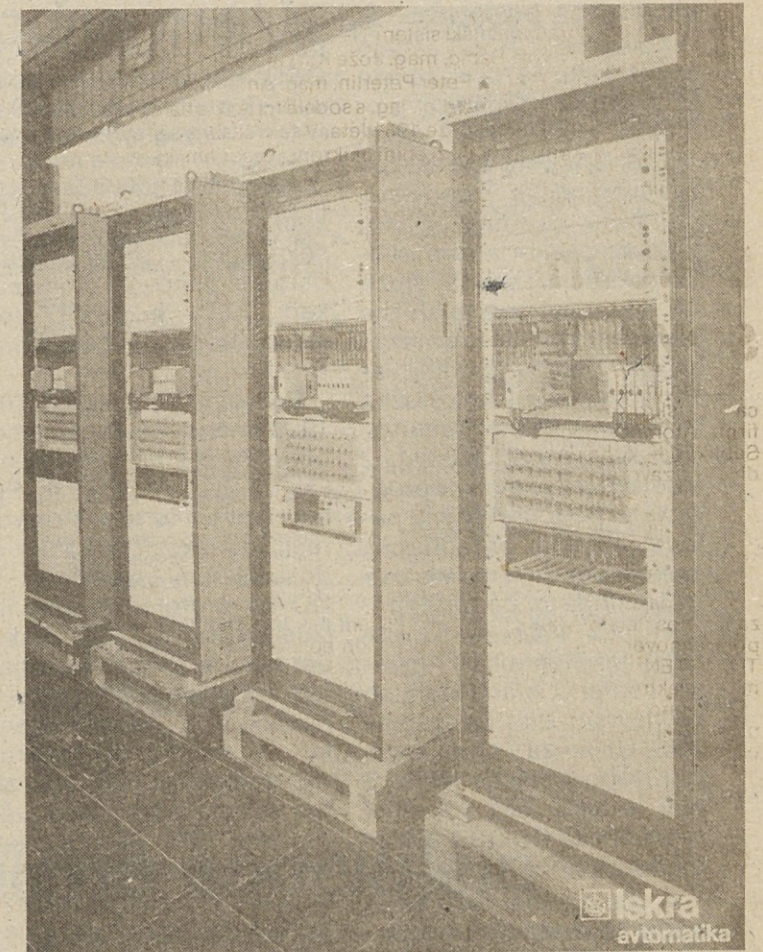
V Avtomatiki ima proizvodnja časovnih relejev že več kot 15-letno tradicijo. Tehnološki napredek na področju izdelave integriranih vezij, zaščite elementov za preprečevanje motenj in drugo pa je omogočil bistveno izpopolnitev uporabnosti in tehničnih lastnosti relejev in nas hkrati usmeril v razvoj nove generacije časovnih relejev. Tako so med drugim razvili tudi skupino miniaturnih časovnih relejev CRT-5, ki sodi v tako imenovani prvi izmed treh razredov časovnih relejev iz proizvodnjega programa Avtomatike. Namen inovacije je razvoj in proizvodnja le-teh z različnimi funkcijami, časovnimi področji in napajalnimi napetostmi. Prednost družine omenjenih miniaturnih relejev je:

- miniaturna vtična izvedba
- izvedba v moderni analogno-digitalni CMOS tehnologiji, kar zagotavlja zmanjšanje lastne porabe in temperaturnih vplivov
- 8 različnih funkcij
- standardne napajalne napetosti od 12 do 240 VADC
- časovna področja od 0,09 sek do 3 h
- neobčutljivost na vibracije.

Družina miniaturnih časovnih relejev je zaradi posebnih lastnosti, ki jih ima in zaradi kakovosti izredno konkurenčna tudi na tujih trgih, uveljavila se je v Angliji in Franciji. Načrtovana 5% fizična rast do 1990 leta pa potrjuje, da se povpraševanje po tem proizvodu še povečuje.

Namenjen je predvsem za potrebe avtomatizacije v industriji, prometu, energetiki itd., torej povsod tam, kjer so potrebne časovne funkcije.

S. D.

Mikror računalniški distribuirani sistem vodenja procesa TI-30

programu in, če med spuščanjem opreme v pogon ukradeš popoldan in ga prijetno preleniš v senci kokosove palme na neobljudeni

plaži ob trafo postaji, ali! bližnjem budističnem templju, imaš prijeten občutek brez slabe vesti.

Dubrovko Hofman

Čprav uvrščajo Malezijo med države z najvišjo stopnjo industrijalizacije, je njena naravna lepota ostala neokrnjena.

15 let Centra za avtomatsko obdelavo podatkov

Letos mineva 15 let Centra za avtomatsko obdelavo podatkov — CAOP, ki je temeljna organizacija, združena v DO Iskra ZORIN — organizaciji skupnega pomena v SOZD Iskra

Korenine CAOP segajo še pred leto 1970, v začetke avtomatske obdelave podatkov v Iskri. Predhodnik TOZD CAOP je bila služba za avtomatsko obdelavo podatkov, ki je bila v okviru organizacijsko kadrovskega področja skupnih služb ZP Iskra. Namen te službe je bil že takrat, da bi se razvil skupni poslovno informacijski sistem v Iskri. Služba je delovala še brez računalnika in se še ni ukvarjala z izdelavo računalniške programske podpore. Njena naloga je bila organizacija poslovnega sistema v Iskri z računalniškim podprtjem.

V letu 1968 je bil ustanovljen Republiški računski center. Ustanovitelji so bili Izvršni svet Skupščine SRS, Univerza v Ljubljani in Združeno podjetje Iskre. S tem je Iskra bila solastnik računalnika CDC 3300, ki je bil nabavljen.

V marcu leta 1970 se je enota za avtomatsko obdelavo osamosvojila. Ustanovljena je bila delovna organizacija CAOP v okviru ZP Iskra. Z ustanovitvijo samostojne delovne organizacije je prenehalo financiranje CAOP od ZP Iskra. CAOP je ustanovil Svet podpisnic iz uporabnikov računalnika v RRC, ki so želeli sodelovanje takšne skupne specializirane organizacije za razvoj računalniško podprte informatike. Na podlagi letnih planov razvoja aplikacij in obdelav podatkov je teklo delo v soglasju z željami in potrebami DO Iskre oziroma njenih predstavnikov v Svetu podpisnic.

Ta organizacija je tudi prevzela v upravljanje Iskrin delež v RRC in je podpisnik Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev v RRC v imenu večine DO Iskre.

Programska podpora prvih aplikacij je bila razvita s

pomočjo strokovnjakov CDC. Prvi računalniški aplikaciji sta bili: obračun skladišč in obračun osebnih dohodkov.

Dalje so bile izdelane aplikacije: planiranje s kosovničnim procesorjem, obračun osnovnih sredstev, kadri, nove verzije OD, obračun stroškov in saldakonti.

Razvoj je bil v letih 1970-1980 financiran skozi ceno obdelav, ki smo ga usklajevali na Svetu podpisnic. Po tem letu pa se je ves razvoj realiziral skozi pogodbe s posameznimi naročniki v DO Iskre. Poleg razvoja in izdelave nove programske opreme, je CAOP opravljal tudi računalniško obdelavo podatkov z vzdrževanjem ter v svojem podcentru, vršil zajemanje podatkov za vse računalniške obdelave. Po letu 1975 pa so zajemanje podatkov prevzeli uporabniki sami zaradi zmanjšanja konic pri zajemanju.

Programska oprema, ki je bila razvita do leta 1975 je v pretežni meri, z določenimi dopolnitvami, še danes uspešno v uporabi.

Leta 1979 je bila ustanovljena delovna organizacija skupnega pomena Zavod za organizacijo in informatiko (ZORIN) v katerem so se kot temeljne organizacije vključili: CAOP, INDOK, Standardizacija in Biro za industrijski inženiring.

V tem obdobju se je začel združeni razvoj integriranega poslovanja informacijskega sistema na nivoju SOZD Iskra. S srednjeročnim planom 1980-1985 je bil sprejet dogovor o skupnem, združenem financiranju projektov za razvoj organizacije in poslovne informatike v Iskri. Ustanovljen je bil projekt Zasnova informacijskega sistema v SOZD Iskra — ZISI, ki se le-

tu 1985 zaključuje. Vzporodno pa je tekel razvoj, v skladu z zasnovo na posameznih informacijskih podsystemih.

V tekočem srednjeročnem obdobju je CAOP tudi opravil prehod na nove računalniške medije: interaktivno delo na sistemih VAX, PDP, mikror računalnikih in bazah podatkov. S to tehnologijo je bilo izdelanih več novih projektov iz poslovne informatike. Projekt PMPS — proizvodno materialno planski sistem, ki je eden izmed strateško najbolj pomembnih projektov za računalniško vodenje proizvodnje v delovnih organizacijah SOZD Iskra, je že v veliki meri razvit in po modulih uveden v delovni organizaciji Široka potrošnja, delovni organizaciji Avtomatika in še v treh OZD izven Iskre.

Zaključen je projekt za informacijski sistem izvoznega poslovanja, ki so ga skupaj izdelali Iskra Commerce, Slovenijales, Narodna banka, Krka, SOZD Gorenje in VŠOD Univerze Maribor. Projekt je močno podpirala tudi Gospodarska zbornica Slovenije.

Programsko podporo za računalnike Iskra Delta oziroma VAX smo izdelali v CAOP skupaj s sodelavci iz DO Krka. Aplikacija je uvedena v DO Iskra Commerce.

Pomembnejši realizirani projekt je tudi Ekonomika, ki spremlja poslovanje na ravni DO in SOZD in je že uspešno uveden v Iskri.

V razvoju so še drugi projekti v okviru zasnove skupnega informacijskega sistema, ki tudi temeljijo na interaktivnem delu in bazi podatkov, in sicer: obračun stroškov z obolom in obračunom proizvodnje, domača prodaja z naročili kupcev, fakturiranjem, saldakonti in prodajno statistiko, podsistem uvoznega poslovanja, kjer smo že

izdelali segment uvoznih predkalkulacij, podsistem za SLO in DS, ki bo omogočil računalniško spremljanje in načrtovanje materialnih tokov v SOZD Iskra za potrebe SLO in DS. Poleg tega pa še vrsta manjših nalog za posamezne naročnike v Iskri.

CAOP je uspešen tudi na področju razvoja systemske računalniške opreme, kjer je tudi že dosegel več uspehov za opravljeno delo. Razvijal je systemsko programsko opremo za osem bitne računalnike Iskrine proizvodnje ID 80. Razvijamo systemsko programsko opremo za 16-bitne računalnike, kjer je uspešno zaključen razvoj operacijskega sistema, ki je povsem ekvivalenten operacijskemu sistemu UNIX. Ta razvoj je skupen strateški projekt v okviru RR dejavnosti v SOZD in je bil sofinanciran iz združenih sredstev za strateške razvojne programe preko DO Telematike in DO Avtomatike na osnovi sklepa Programskega sveta Sestavine računalniških sistemov. Projekt je sestavni del razvoja Iskrinih 16-bitnih računalnikov. Zaključeno je tudi delo na strateškem projektu Avtomatizacija pisarn, ki smo ga naredili skupaj z Iskro Delto.

Načrtujemo razvoj komunikacij med računalniki v Iskrini mreži. Načrtujemo tudi povezavo na javno omrežje za prenos podatkov.

Leta 1984 se je tudi uredila investicija v računalniški sistem Iskra Delta 4780, katerega solastnik je tudi CAOP. Ustanovljen je bil skupen računski center Iskre, ki ga upravlja CAOP. Skupen računski center je središče računalniške mreže povezanega poslovnega informacijskega sistema v SOZD Iskra. Plan izgradnje te mreže je sestavni del projekta zasnova informacijskega sistema v Iskri — ZISI, ki so ga potrdile vse DO Iskre.

S kolegija sekretarjev DO SOZD Iskra

Premalo upoštevana svobodna menjava dela

Na kolegiju sekretarjev DO SOZD Iskra, ki je bil v petek, 7. junija, so najprej obravnavali gradivo za 7. sejo delavskega sveta SOZD Iskra. Najprej so sekretarji poslušali informacijo o Predlogu dopolnitve samoupravnih splošnih aktov s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v SOZD Iskra. Dogovorili so se, da ta področja v kar najkrajšem možnem roku uredijo v samoupravnih splošnih aktih. K temu je navzoče vzpodbudila predvsem ekološka problematika, ki jo je v teh aktih treba ustrezno vskladiti, pri tem gre predvsem za hranjenje in ravnanje z odpadnimi in škodljivimi snovmi. Pavle Gantar je tudi opozoril, da je sprejet Pravilnik o celostni podobi Iskre, in da je zato v vseh delovnih sredinah treba poskrbeti za njegovo konkretizacijo in realizacijo.

Sekretarji so sprejeli tudi informacijo Toneta Koviča o združevanju sredstev na relaciji SOZD Iskra — gospodarstvo manj razvitih republik in pokrajin. Pri tem je poudaril, da je dogovorjena slovenska obveznost združevanja izgradnja Metaliku v Djakovici. Nosilec tega projekta je Emo Celje. Posebni pogoji v zvezi s to investicijo pa se nanašajo na to, da bo vsakdo, ki bo vlagal v ta projekt, zmanjšal svojo obveznost federaciji do polovice vloženega denarja. To bo gotovo pomenilo zadostno motivacijo za vlaganje. Zato so se sekretarji dogovorili, da bodo o tej temi razpravljali na naslednji seji, ko bodo že imeli tudi podatke o tem, koliko so posamezne TOZD investicijsko

sposobne in bi se torej lahko udeležile združevanja sredstev za Metaliku Djakovica.

Sekretarji so se dogovorili še, da bi skupno z SDK izdelali samoupravni sporazum s SOZD Iskra, na osnovi katerega bi se sredstva celotne Iskre za gospodarsko pomoč manj razvitim združevala na ravni SOZD v okviru investicijske dejavnosti ter v kolikor se ne bi potrošila, bi se v skladu s predpisi, oddala federaciji.

V naslednji točki so obravnavali gradivo za analizo razvojnih možnosti SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1986-1990 s smernicami in elementi za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana.

Sekretarji so menili, da je v osnovnih usmeritvah premalo upoštevana svobodna menjava dela na vseh področjih, kjer le-ta prihaja v poštev. O izhodiščih za temeljne načrte pa so menili, da bo v primeru novih organizacijskih sprememb treba upoštevati tudi nove organizacijske sheme. Menili so tudi, da je v gradivu premalo upoštevana tudi študija Mc Kenzie, zlasti v smeri nadaljnje konsolidacije poslovne organiziranosti. Ob razpravi o združevanju sredstev so menili, da je osnova za vse oblike združevanja dohodek. Za merila, oz. ključne pa so poudarili, da so stvar finančnih strokovnjakov, ki naj izdelajo podroben predlog. Kazalo pa bi v tem predlogu

upoštevati pri združevanju tudi interes za združevanje. Za zdaj pa bodo upoštevali še obstoječe ključne.

Mnenje kolegija je bilo, da se v SS o TP vključi tudi določena socialna varnost v SOZD Iskra — zlasti kar je določeno o skupnih osnovah in merilih glede jubilejnih nagrad, regresa, odhoda v pokoj, ipd.

V zaključku seje je sekretarje s Poročilom o delu družbenih pravobranilcev samoupravljanja SRS za leto 1984 seznanil Jože Golob. Predvsem je opozoril na to, da so sekretarji dolžni to poročilo natančno preučiti, še posebej pa poglavja, ki se nanašajo na problematiko samoupravnega organiziranja, stališ in sprememb, glede neuspešnih referendumov in, seveda, razmišljati o tem, zakaj do tega prihaja. In prav ob tem je bila izrečena zanimiva pripomba, namreč, da referendum pri nas ne uspejo vedno tudi zaradi tega, ker pri nas še vedno ni uveljavljena demokratska praksa v zadostni meri.

MAK

Iskra Iskra Iskra **Commerce** Iskra Iskra Iskra Iskra Iskra

Serviserji in ERO odlično sodelujejo

Tradicionalno majsko srečanje serviserjev iz Iskre Commerce in pogodbenih servisnih delavnic s predstavniki delovne organizacije ERO je pregledalo rezultate v minulem obdobju ter začrtalo strategijo in taktiko servisiranja električnih ročnih orodij v prihodnje. Podelili so tudi priznanja najboljšim servisnim delavnicam, drugi dan srečanja pa so Iskrini serviserji izkoristili za redno četrtletno konferenco.

Iskrini in pogodbeni serviserji iz Jugoslavije se maja vsako leto zbero na posvetovanje o medsebojnem sodelovanju. Na tokratnem srečanju so največ pozornosti namenili dosedanjim rezultatom, novostim iz proizvodnega programa kranjske tovarne, cenovni problematiki orodij in rezervnih delov ter servisni problematiki pri vzdrževanju električnih ročnih orodij.

Že po tradiciji je ERO tudi tokrat podelil priznanja za kakovostno delo najboljšim servisnim delavnicam. Iz Iskre so jih prejeli servisi v Sarajevu, Osijeku, Dubrovniku in Ljubljani ter produkti sektor 1 v TOZD Servis, ki skrbi za organizacijo in izvedbo servisiranja v lastni in pogodbeni mreži za program ERO. Od pogodbenih servisov so priznanje prejeli Pionir Novo mesto, Elektron Ohrid in Elektromehnika Bjelovar.

Srečanje so Iskrini serviserji izkoristili tudi za redno četrtletno konferenco vodij servisov ter na njej pretehtali delo v prvem četrtletju in se dogovorili o prihodnjih nalogah.

Značilno za poslovanje vseh Iskrinih servisov v prvih letošnjih treh mesecih so bili visoka stopnja

postavke so bistveno vplivale na kvartalni rezultat poslovanja Servisa, ki pa je bil kljub temu boljši kot v primerjalnem obdobju lani. V prvih treh mesecih in tudi v aprilu in maju so najboljše gospodarili Iskrini servisi v Novem Sadu, Banja Luki, Reki in Zagrebu, predvsem pa v Ljubljani.

Velik poudarek so na konferenci namenili tudi kakovosti servisiranja

nja ter naporom, da bi še izboljšali servisno ponudbo na področju montiranja, vzdrževanja in remontiranja profesionalnih naprav in sistemov. Ta naloga je v sedanjem akcijskem programu serviserjev gotovo najpomembnejša, ob pregledu letošnjih rezultatov pa so ugotovili, da poteka zadovoljivo — še več: do vključno aprila so izpolnili že polovico letošnjega načrta.

Lado Drobež

Skoraj 600 ur predavanj in vaj — 100 predavateljev, med njimi velika večina iz Iskre — Vseh 20 slušateljev je uspešno zagovarjalo seminarsko nalogo, hvalijo pa predvsem predavanja o pravu in računalniško podprto simulacijo poslovnega odločanja, hkrati pa menijo, da bi morali v prihodnjih šolah uvesti več praktičnega dela, učne metode pa posodobiti.

To je nekaj osnovnih podatkov o pravkar končani VI. Iskrini zunanjetrgovinski šoli. Njen osnovni namen je znan: strokovno izpopolniti Iskrine delavce, da bodo lahko opravljali zahtevnejša in odgovornejša dela in naloge v zunanjetrgovinskem poslovanju. Šola je obiskovalo 20 slušateljev. V pripravi so najprej opravili tako imenovano »malo šolo«, v kateri so imeli 90 ur predavanj. Ta šola je bila v Ljubljani, obiskovali pa so jo ob vsakem koncu tedna in torej njihovo delo v Iskri ni trpelo.

»Velika šola« pa je že po tradiciji potekala v škofojloškem hotelu Transturist. Trajala je tri mesece, v tem času pa je bilo nekaj manj kot 450 ur predavanj. V Ljubljani, nato v Škofji Loki in pozneje spet v Ljubljani na računalniško podprto simulacijo poslovnega odločanja je predavalo skoraj 100 strokovnjakov, predvsem iz Iskre ter iz nekaterih visokošolskih ustanov, med njimi z ljubljanskih ekonomske in pravne fakultete in mariborske VEKS.

Ocene slušateljev o sami šoli so izredno pozitivne. Zlasti so pohvalili predavanja o pravnih temah in zaključno računalniško simuliranje ali, kot so ga poimenovali, »vođenje OZD v laboratorijskih pogojih«. V minulih dobrih treh mesecih so se spoznali tudi s številnimi predavatelji. Nekateri med njimi so dobro ocenili, žal pa so nekateri, kot pravijo, prišli na predavanja nepripravljeni. Nekaj pripomb so imeli tudi na račun »male šole«, češ da je bila preveč »mala«, v »veliki šoli« pa so pogrešali več praktičnega dela. Menili so, da bi morala mnoga predavanja in predstavitve potekati v Iskrinih tovarnah, ne pa akademsko v Škofji Loki. Tudi pogosto spreminjanje urnika jim ni bilo najbolj všeč, še največ pripomb pa je bilo na račun nesodobnih učnih metod in zastarelosti določene literature. V celoti gledano pa je tokratna VI. šola izredno dobro uspela, pri-

Slušatelje VI.—ZT šole smo za spominsko sliko zbrali tudi pred njihovim trimesečnim domom v Škofji Loki — hotelom Transturist. Žal na sliki nista predstavnika Kibernetike Janez Čučnik in Ivan Marjek, ki so ju »pod nujno« poklicali v tovarno.

pombe slušateljev pa so le izraz njihove želje, da bi že naslednja generacija slušateljev v Iskrini VII. ZT šoli lahko še uspešneje nabirala znanje za svoje prihodnje delo.

Kot že rečeno je šola obiskovala in uspešno končala 20 slušateljev, nekatere med njimi pa smo zaprosili tudi za krajšo oceno šole. Najprej smo seveda dali besedo predsedniku šole Humbertu Slejku, slušatelju iz Nove Gorice.

Humbert Slejko — Avtoelektrika: »V imenu slušateljev VI. ZT šole bi se rad najprej zahvalil vodstvu šole — Izobraževalnemu centru SOZD Iskra, vodstvu Iskre in vsem predavateljem, s pomočjo katerih smo pridobili številna nova znanja, ki pa jih bomo seveda morali sproti

dopolnjevati in poglobljati na svojih delovnih mestih. V šoli sem se vpisal predvsem z namenom, da razširim znanje s področja prava in ekonomije. Avtoelektrika si je v svojih načrtih zastavila višje oblike trženja, med njimi investicijska vlaganja ter prenos tehnologije in znanja v tujino, meni pa bodo nova znanja pri tem mnogo koristila. Kljub velikim naporom, saj v teh treh mesecih nismo imeli skoraj minute prostega časa, je šola potekala v izredno prijetnem in tovariškem vzdušju, na svoje delovno mesto pa se vračam z dobrimi vtisi.«

Boris Nemec — Delta: »Dotaknil bi se rad predvsem študijskega

programa in pogojev, ki smo jih imeli v šoli. V Škofji Loki se nas je zbrala približno polovica tehnikov in polovica ekonomistov. Eni in drugi dobro poznamo svoje področje dela — tehniki malo manj ekonomsko problematiko, ekonomisti pa tehnično, obojim pa je primanjkovalo znanj s področja prava. Zato je bila za nas prav pravniška tematika najbolj zanimiva. Glede pogojev moram reči, da niso bili najboljši. Zlasti smo pogrešali sodobne študijske pripomočke. Predlagam, da bi bila že naslednja Iskrina ZT šola v Novi Gorici, kjer ima Iskra Delta svoj izobraževalni center z vsemi sodobnimi učili.«

Jože Hribar — Telematika: »Tehnološka znanja je moč kupiti teže,

Udeležence šole je obiskal tudi predsednik KPO SOZD Iskra ter se z njimi pogovarjal o programskih in organizacijskih usmeritvah Iskre, o našem razvojnem in tehnološkem zaostajanju, o nujnosti izboljševanja kadrovske strukture, o vlogi Iskre Commerce itd. Na okrogli mizi je bilo (razumljivo), mnogo besed izrečenih prav o Iskrini zunanjetrgovinski dejavnosti. V zvezi z njo je predsednik Lasič poudaril, da bi morala Iskra, če želi uspešno tržiti v svetu, usmeriti v lastno mrežo poslovnih enot v tujini vsako leto od 20 do 25 strokovnjakov-tehnikov in komercialistov.

ali laže, zunanjetrgovinsko pa verjetno lahko pridobiš le v šoli in praksi. Naložba v takšno šolo se obrestuje prav toliko kot investicija v tehnologijo, verjetno še bolj, in prepričan sem, da bom zdaj s svojim delom dokazal, da naložba ni bila zaman. Glede študijskega programa bi dejal, da bi morali verjetno v naslednjih šolah dati večji poudarek uporabi računalnikov pri formiranju odločitev. Ta šola nam je dala osnovna znanja, ob delu pa jih bomo morali še razširiti.«

Snežana Gulin — Iskra Commerce: »Škoda, da takšnih šol oziroma seminarjev ne more obiskovati večje število Iskrinih delavcev. Našo, VI. šolo bi izredno pohvalno ocenila, zlasti pa mi je bila všeč računalniško podprta simulacija poslovnega odločanja, s katero smo zaokrožili celotno šolanje. Velik vtis je name zapustilo samostojno odločanje pri simulaciji poslovanja in to, da so končni rezultati tudi izid te samostojnosti. Iz analize profesorjev smo lahko ugotovili, kje smo delali napake, pri naslednjih simulacijah — upam, da bodo — pa jih bomo lahko upoštevali in se jim izognili.«

Niko Trošt — Avtoelektrika: »Avtoelektrika, v kateri sem vodja področja prodaje, vsako leto pošlje v ZT šolo enega ali dva kandidata. Tudi zato, ker se je v praksi pokazalo, da so ti ljudje, ki so to šolo obiskovali, oboroženi z dodatnimi

znanji in v praksi se bolj znajdejo, oz. so bolj usposobljeni za zahtevna dela in naloge. Moji vtisi s VI. ZT šole so izredno pozitivni. Pridobil sem izredno veliko znanj, predvsem s področja pravne tematike ter mednarodnih financ in knjigovodstva, velik poudarek je bil tudi na delovanju nadnacionalnih družb. Zlasti lepo so nam predavatelji predstavili pogoje poslovanja v sodobnem svetu.«

Franc Trtnik — Široka potrošnja: »Ob dejstvu, da je namen tega izobraževanja omogočiti slušateljem,

da dosežejo višjo raven znanja, je šola dosegla svoj namen. Tematske skupine so bile konkretne in, kar je posebej pozitivno — aktualne.

Vemo, da je svetovno tržišče razdeljeno in terja zato novo kakovost, nova znanja. Prav zato menim, da bi morali v Iskri dati takšnemu izobraževanju še večji poudarek. Prepričan sem tudi, da ne moremo mimo spoznanja, da je prav ta šola ena izmed prednosti sistema kakršen je Iskra, ki lahko takšno izobraževanje organizira. Tega manjši subjekti ne bi zmogli.«

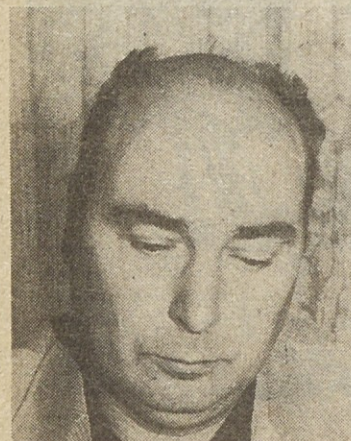

Slušatelji ZT šole so trimesečni izobraževalni cikel zaokrožili s tako imenovano računalniško podprto simulacijo poslovnega odločanja v novih prostorih PPC v Ljubljani.

Silvo Gornik — Elementi: »Čeprav že dalj časa delam v Iskri, sem v tej šoli spoznal mnogo novih področij, ali pa jih kot tehnik nisem dočela obvladal. V IEZE nas čakajo veliki izvozni napor, meni pa bodo nova znanja pri delu mnogo koristila. Menim, da zdaj ne bi smeli ostati na tej stopnji in da bi morali svoje znanje v prihodnje še izpopolnjevati. V šoli so mi predvsem koristila predavanja o ekonomiji in pravu.«

Rok Svetek — Iskra Commerce: »Vsekakor je ZT šola izredno potrebna za usposabljanje delavcev v zunanji trgovini. Odločitev organizatorjev šole, da so v šole vključili tudi pravniško problematiko, je bila vsekakor pravilna in potrebna, saj so bile prav pravniške teme najbolj šibka točka vseh nas udeležencev. Izredno ugodno bi ocenil tudi računalniško podprto simulacijo poslovnega odločanja, saj smo soočeni z realnimi situacijami na tržišču in so morebitne naše napačne odločitve pri tej igri brez materialnih posledic. S takšno igro si pridobivamo izkušnje, ki nam bodo pri vsakodnevem delu omogočale, da bomo uspešnejši in učinkovitejši. Prepričan sem, da bi morali takšno ali podobno igro ponoviti večkrat na leto.«

Besedilo in foto: Lado Drobež

Humbert Slejko

Boris Nemec

Jože Hribar

Snežana Šulin

Niko Trošt

Franc Trtnik

Silvo Gornik

Rok Svetek

Letna šola Iskra Delta '85 — IDA informatika danes — za jutri

Letno šolo prirejajo v Iskri Delti v okviru izobraževalnega centra z željo, da se vsaj enkrat letno srečajo z vsemi starimi, novimi in bodočimi uporabniki naše informacijske tehnologije. Poleg pristnih stikov z našimi uporabniki, želimo okrepiti predvsem medsebojno izmenjavo strokovnih izkušenj, predstaviti najnovejše lastne dosežke s področja celotnega spektra informatike, vse od strojne in programske opreme do organizacijskih rešitev, spoznati potrebe in izkušnje naših uporabnikov in kar je najtežje, hkrati pa napomembnejše — napovedati prihodnost. Zato nosi letošnja prireditelj naslov

IDA informatika danes — za jutri

Ker je področje informatike preširoko, izberemo vsako leto določeno strokovno temo, kot rdečo nit. Letos predstavljamo našo vizijo avtomatizirane — informatizirane tovarne prihodnosti. Predvsem želimo opredeliti našo vlogo in prispevek h skupnim naporom domače industrije, k hitrejšemu napredku na področju računalniškega načrtovanja, na področju avtomatizacije proizvodnega procesa (robotizacija, numerična kontrola, procesna tehnika), računalniškega vodenja proizvodnje, itd. Skratka problem informatizacije in avtomatizacije celotnega poslovnega sistema, ki ga v tujini označujejo s kratico CIM (Computer Integrated Manufacturing).

Prepričani smo, da je problem produktivnosti, torej uspešnosti našega gospodarstva, tesno povezan s problemom prestrukturiranja s gospodarstva, ki pa mora biti oporo na domačo računalniško infrastrukturo.

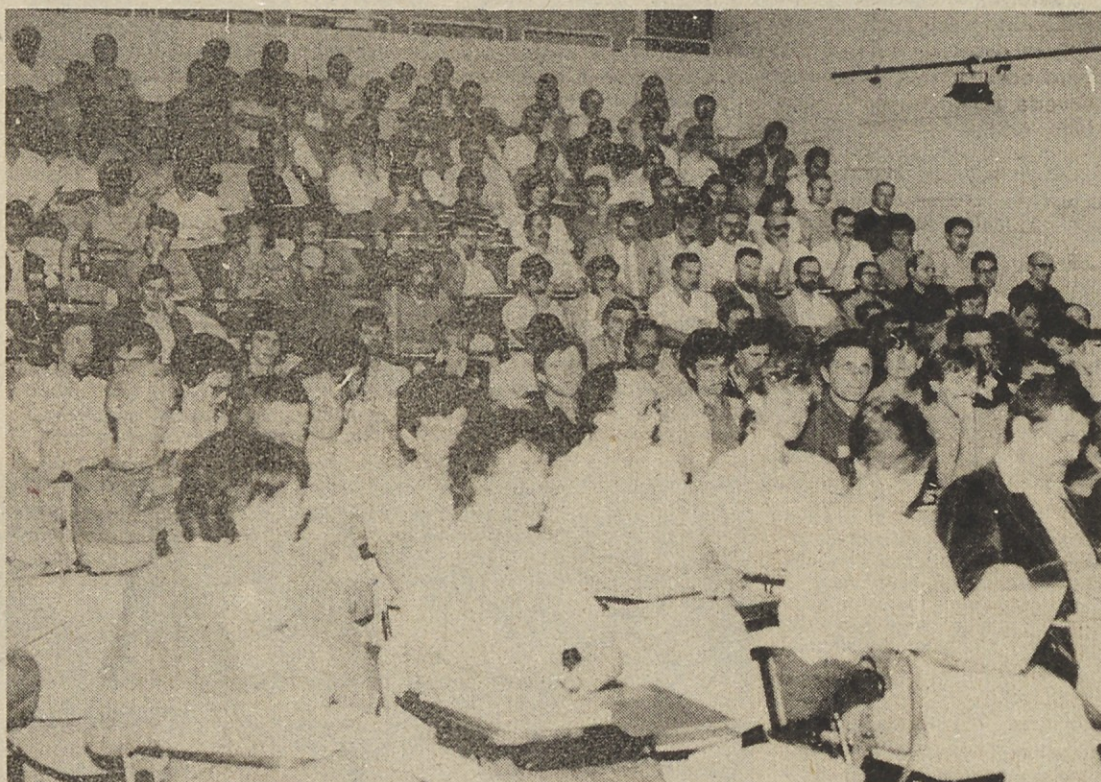
Na tem posvetovanju želimo podati jasno sliko, kje smo danes in kaj lahko naredimo kot domači proizvajalec, da skupno z ostalo jugoslovansko industrijo uresničimo ta cilj. V tehnološkem razvoju smo v Iskri Delti dosegli stopnjo, ko lahko ponudimo industriji, ne samo celovite rešitve in računalniške sisteme, temveč posamezne računalniške module, podskelepe, sklope, ki jih bo ta industrija vgradila v svoje proizvode. Tako se računalniške sestavine pojavljajo kot del domačih robotov. NC strojev, avtomatizacije procesa, itd.

Da pa stojijo naše vizije na trdnih osnovah, potrjuje tudi razstava naših najnovejših dosežkov. Med vsemi eksponati zasluži posebno mesto nov mikroročalniški sistem TRIGLAV.

Tema lanske letošnje sole IDA INFORMACIJSKA ORODJA se nadaljuje v okviru posebnega seminarja. Ta zaključni popoldanski seminar govori o dvigu produktivnosti informatikov. Po dal bo oceno naših uporabnikov, kako smo uspeli realizirati lanske letošnje napovedi in kam moramo usmeriti naše nadaljnje razvojne napore.

Letno šolo '85 zaključuje okrogla miza, ki bo ocenila delo letošnje letne šole, strokovne zaključke in predloge za novo tematiko naslednje leto.

Odločitev ne bo lahka, saj letošnji moto IDA INFORMATIKA KOT INFRASTRUKTURA GOSPODARSTVA odpira nova obzorja.

Preteklih in prihodnjih pet let Iskre Delt

Delta je prvi računalniški sistem predstavila 25. 5. 1978, za dan mladosti. V teh sedmih letih je iz skromne peščice navdušencev, ki so jih nekateri označevali za fantaste, drugi pa za prevarante, zrastle delovna organizacija s 1.100 zaposlenimi, ki so izdelali, oz. dobavili in vzdržujejo prek 1.200 računalniških sistemov v vsej domovini. Paleta proizvodov se je razvila od nekdanjega sestavljanja uvoženih komponent do celovitega obvladovanja najkompleksnejšega orodja danes — računalniškega sistema, s strojno in programsko opremo za obdelavo podatkov z vseh področij človekovega delovanja. Več kot polovica zaposlenih v DO Iskra Delta ima fakultetno izobrazbo. Delavci ID so v minulih sedmih letih v sodelovanju z nekajkrat večjo množico uporabnikov informacijske opreme, razvili vrhunske profesionalne dosežke, z množico uporabljenih inovacij. Tako se je samo na področju strojne

opreme poleg proizvodnje računalniških sistemov Partner, DELTA 400, DELTA 800, DELTA 644, DELTA 4850, razvila tudi proizvodnja družine računalniških sistemov Triglav.

Programska oprema, ki jo Delta obvladuje skozi IDA koncept (koncept ISKRA DELTA ARHITEKTURA), sega od sistemov do kompleksa programov za vodenje baz podatkov in orodij za hitrejši in enostavnejši razvoj aplikativnih rešitev pri uporabnikih. Posebej velja poudariti, da en sam uvožen (ZDA) programski paket za bazo podatkov velja 65.000 dolarjev in ga domače, z lastnim znanjem razvito orodje, v celoti nadomešča in tudi prekaša. Vsak računalnik v poslovno proizvodni uporabi pa zahteva instalacijo več takšnih programov.

Računalniška strojna oprema s sistemskimi programi je sama po sebi neuporabna, brez vsebine, to je aplikativnih programov. Delta je samostojno in v sodelovanju s posameznimi razvojnimi skupinami

pri uporabnikih razvila vrsto aplikativnih rešitev, pri čemer je bil ves čas poudarek na poenotenju, standardizaciji in racionalizaciji izdelkov proizvodno — poslovnega in tehnično — procesnega inženiringa. Uporabniki sistemov Delta se povezujejo v jugoslovanskem združenju, ki organizira posvetovanja, vpliva na razreševanje posameznih problemov in sodeluje pri oblikovanju dolgoročnega sodelovanja. Številni (ne le večji) uporabniki so, ali pa še bodo z Delto sklenili sporazume o dolgoročnem sodelovanju, kajti obojestransko (proizvajalec — uporabnik) načrtovanje proizvodnje in uporabe računalniških informacijskih sistemov in opreme, je v tem trenutku izrednega pomena za razvoj, ne le te dejavnosti, temveč družbe kot celote. Zavedati se moramo, da so danes že tudi pri nas tovarne, ki svojo proizvodnjo v celoti vodijo z računalniško podporo in z lastnimi, izvirnimi domačimi rešitvami informacijskih sistemov. Nemogoče je prepuščati tako življenjsko pomembne funkcije odvisnosti in tuji tehnologiji, oz. nadzoru.

21. letne športne igre Iskre so tik pred »zdajci« Še ta teden se bomo sešli v Škofji Loki

Če vas skrbi, kako bo, nikarte! Organizator in hkrati pokrovitelj Invest servis je preudarno premislil vse in uredil tako, da naj bi vse potekalo po programu, skladno in nemoteno. Za hrano in pijačo je poskrbljeno po zmernih cenah, prav tako so urejena parkirišča v bližini tekmovanj in seveda tudi prenočišča, kot smo že javili v našem osrednjem glasilu.

Naj ponovimo na kratko: uradna otvoritev iger bo v soboto, 22. junija ob 9. dopoldne, pred športno dvorano Poden. Dejanski začetek samo za kegljače pa že prejšnji dan, v petek, 21. junija ob 13. v soboto, 22. bo srečanje športnikov in drugih udeležencev v športni dvorani Poden, z začetkom ob 21., ob prijetni glasbi seveda, zaključek iger s podelitvijo odličij in priznanj pa v nedeljo, 23. t. m., prav tako v dvorani Poden, z začetkom ob 15. Vse to in še drugo glede tekmovanj v posameznih disciplinah, je podrobno navedeno v posebnem biltenu Invest servisa (naslovna stran z maskoto ljubljanskega zmajem — glej skico!), ki so ga prejeli že vsi vodje tekmovanj, delegati in člani razsodišč. Žal Invest servis ne more podeliti biltena vsakemu udeležencu iger, zaradi omejene naklade, oz. varčevanja. Kogar pa bo vsebina posebej zanimala, si ga bo lahko izposodil, isto velja tudi za zaključni bilten s podrobnimi rezultati tekmovanj.

Kaj naj še poudarimo za zaključek? Predvsem iskreno vabimo vse k tekmovanjem. Naj vas ne skrbi športna forma, ali minuli pomanjkljivi treningi za tekmovanje. Saj ne bomo naskakovali svetovnih rekordov! Poglavitno je sodelovanje, ki je vedno temelji na športni rekreaciji in hkrati poudarja integralno pripadnost k naši »vesoljni« Iskri. Tod so zabrisani vsi profesionalni profili, vse hierarhične lestvice. Vsi smo le športni tovariši.

Posebej vabimo druge tovariše Iskraše, ali svoje tekmovalce, ki sicer ne bodo tekmovali, marveč gledali tekmovanja in bodrili nastopajoče ter tako pripomogli k vrhunskemu športnemu vzdušju.

Gledalci in tekmovalci si bodo lahko ogledali številne zgodovinske spomenike, saj stari del Škofje Loke velja za en sam srednjeveški spomenik, kakršnih je v Evropi zelo malo.

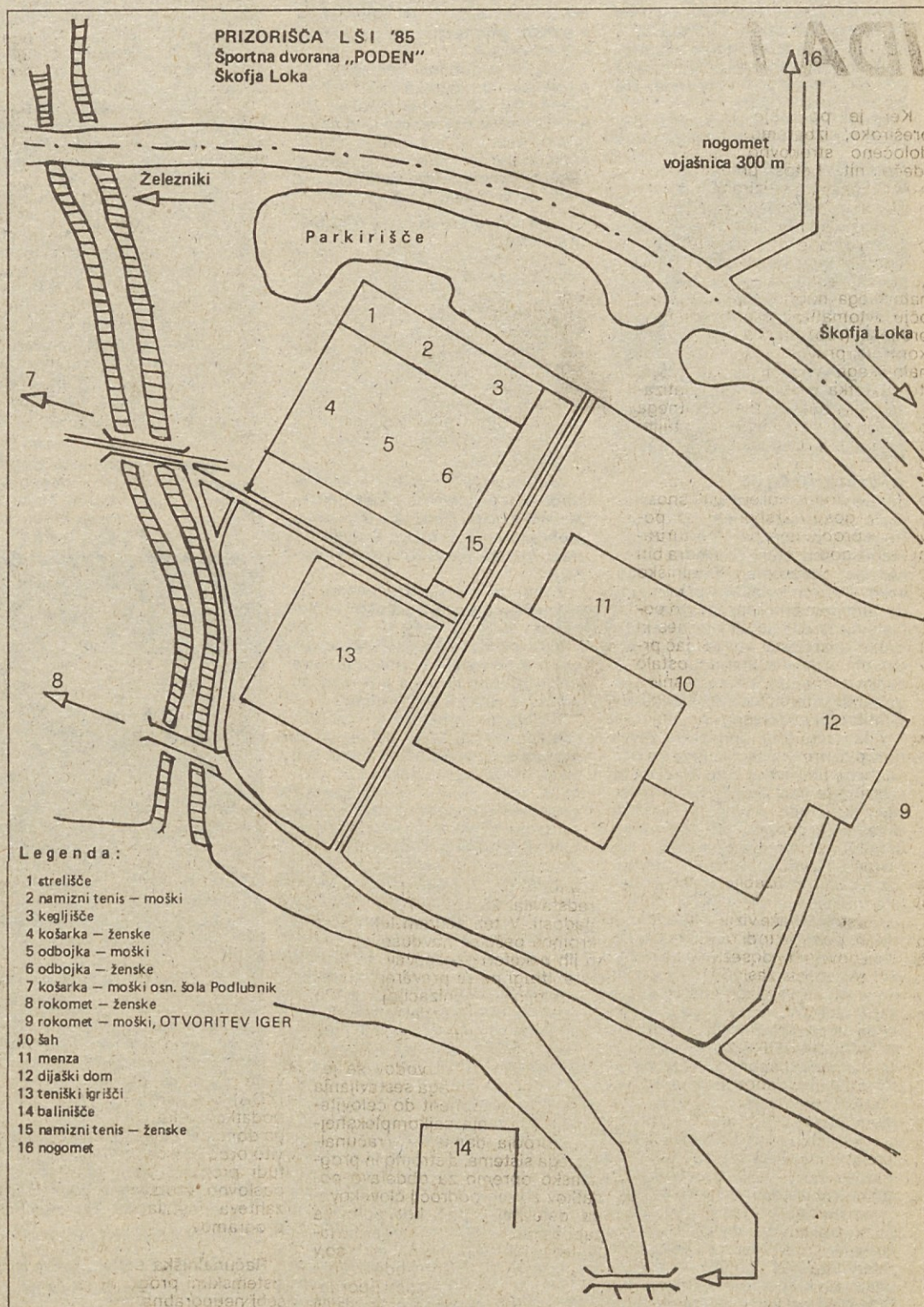
Zanimivosti je veliko, od gradu in muzeja v njem, do bistre Sore, v kateri se zgodovinsko

še vedno zrcalijo prizori iz Tavčarjeve Visoške kronike, zato nikomur ne bo dolgčas.

Pridite, ne bo vam žal! Nasvidenje v Loki!

Marjan Kralj

21. LŠI '85

Približati inovacijsko dejavnost tudi neposrednim proizvajalcem

Ustvarjalno delo v procesu družbene reprodukcije postaja proizvodna sila, ki vse bolj neposredno vpliva na dvigovanje produktivnosti in pridobivanja dohodka. Zato je primerna organizacija in načrtno pospeševanje množične inovativne dejavnosti izredno pomembna naloga, ki se postavlja pred strokovne službe v vsaki delovni organizaciji.

Tega se že dolgo zavedajo tudi v TOZD Feriti, kjer smo za razgovor o tej temi zaprosili dr. Venčeslava Kavčiča, vodjo razvojno tehnološkega sektorja in ing. Marka Mraka, vodjo tehnologije in člana inovacijske komisije.

— **Spodbujanje ustvarjalnih sposobnosti članov kolektiva, tako da bi se res vsi zavzelo angažirali v iskanju novih tehničnih in tehnoloških rešitev, verjetno ni enostavna naloga. Katere poti v tej smeri ste izbrali v vaši TOZD?**

»Smatram, da moramo kot prvo poskrbeti za boljšo obveščenost

— **Koliko predlogov pa dobite letno in kolikšna je povprečna vrednost prihrankov pri posameznih inovacijah?**

»Na leto dobimo približno 25 predlogov, od tega jih približno 15 vpeljemov v proizvodnjo. Obseg prihrankov posameznih inovacij pase giblje med 5 S milijoni in 200 S milijoni. Velika večina pa se nahaja neke v vrednostnem območju od petih do dvajsetih S milijonov.

— **Koliko pa dobi od te vrednosti inovator?**

Za to imamo izdelano v pravilniku posebno odškodninsko lestvico; za primer lahko navedem, da za prihranek v višini 40 S milijonov izplačamo inovatorju 2,5 S milijona. Poskrbimo tudi za to, da so predlogi in izboljšave z ekonomskimi učinki vsake izboljšave obravnavani na delavskem svetu, tako da je celoten kolektiv seznanjen s pomenom vloženega znanja za našo tovarno.

— **Ste uvedli morda še kakšne dodatne stimulative oblike nagradjenja v obliki študijskih dopustov, izobraževanja v tujini, študija ob delu ipd. za najuspešnejše inovatorje?**

Zaenkrat ne, vendar menim, da bi vsekakor morali razmisliti tudi o tem.

Kot član Inovacijske komisije spremljate razvoj in pospeševanje ustvarjalnega vzdušja v tovarni že vrsto let. Kakšni so rezultati?

Če gledam zgodovino tega procesa za 10 let nazaj, vidim, da so inovacijske aktivnosti začele bolj živeti nekako pred šestimi do sedmimi leti. To so bili predvsem prispevki tehničnega kadra, ki se je pri svojem delu srečeval s problemi tehnologije in proizvodnega procesa. V zadnjih treh letih pa gre ta proces vedro bolj v širino, zajel je že mojstre in delovodje, imamo pa tudi že prve primere delavcev iz neposredne proizvodnje, ki so prijavili izboljšave. Zaenkrat še nismo uspeli s politiko nagradjenja inovacij in popularizacijo doseči, da bi dejansko prišli do pravega tekmovalnega vzdušja v najširših plasteh kolektiva. Ena glavnih nalog inovacijske komisije je prav v tem, da približamo to dejavnost tudi neposrednim proizvajalcem, saj najboljše poznajo konkretne težave v proizvodnem procesu. Večina delavcev prav gotovo razmišlja o operacijah, ki jih opravlja vsakodnevno, naloga nas, ki se ukvarjamo s tehniko in tehnologijo pa je v tem, da jih stalno vzpodbujamo za posredovanje razmišljanj. Ideje, ki se je poročila ob delu seveda pripisemo tistemu, od katerega izvira, naša zadolžitev pa je v tem, da jo pomagamo realizirati.

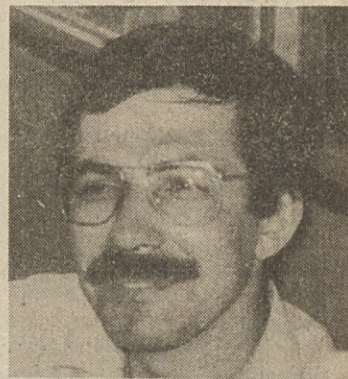
Če je inovacija plod skupinskih razmišljanj, prepustimo avtorjem, da se med seboj dogovorijo, kolikšen je prispevek posameznika, mislimo, da je to najbolj pošten in samoupraven način.

— **V zadnjem času beležimo v Iskri pospešeno uvajanje krožkov za kakovost, ki tudi predstavljajo določeno obliko inovacijske dejavnosti. Kako pa je pri vas?**

V obdobju načrtnih usmerjanj v uvajanje krožkov za kakovost smo sicer poskušali tudi v naši temeljni organizaciji, vendar nismo bili najbolj uspešni. Mogoče nismo izbrali pravih ljudi, ki naj bi to dejavnost organizirano spremljali, mislim pa da je močnejši razlog v tem, da je šlo za premajhno prilagajanje japonskega načina dela stanju v Iskri in preslabo poznavanje mentalitete Jugoslovancev. Zdi se mi, da bi bilo treba stvar zastaviti malo drugače.

— **Imate v mislih nek določen pristop?**

Očitno bomo morali sami poiskati ključ v tisti smeri, ki sem jo že

Venčeslav Kavčič

omenil — da bi motivirali delavce z osebno oceno — torej bolj skozi individualni pristop, ki pa seveda ne izključuje skupinskega, saj večina problemov zahteva teamski način dela.

Načinov dela je na področju inovativne dejavnosti že nekaj znanih in uveljavljenih. Določene prednosti bi lahko izbrali in uporabili tudi v naši tovarni, saj vemo, da so modeli uspešni le, če jih prilagodimo specifičnim potrebam okolja, v katerem jih uporabljamo.

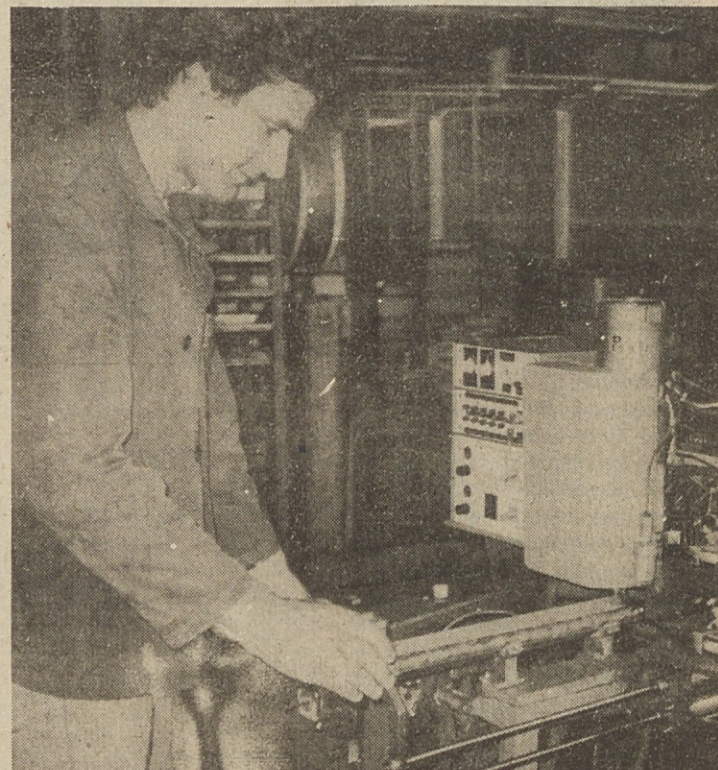
DUŠAN FRATINA, strojni tehnik, je eden od uspešnih inovatorjev v TOZD Feriti, saj je od 19 nagrajenih idej in predlogov v

Marko Mrak

delavcev o problemih, ki se pojavljajo v proizvodnem procesu. Pogosto v internih informacijah razpišemo natečaj za rešitev določenega problema. Tako damo vsem članom kolektiva priložnost, da začnejo razmišljati o novih rešitvah. Naslednji korak v tej smeri pa bomo poskušali storiti z vgrajevanjem stimulatnega faktorja v osebno oceno. S tem naj bi še dodatno vzpodbudili porajanje koristnih idej in predlogov.

Čaka nas tudi ponovno preverjanje oziroma usklajevanje inovacijskega pravilnika in to tako, da bi res vgradili vanj tista merila in kriterije, ki bi jih osvojili v celotni delovni organizaciji. Mi smo v tem smislu že precej naredili, saj hočemo stvari čimhitreje urediti, da bi zagotovili optimalni sistem stimulacije ustvarjalnega dela v celotnem kolektivu. Že sedaj imamo izdelane točno določene kriterije z ozirom na stroške in na pričakovani prihranek. Za osnovo pa nam služi uradno priznana odškodninska lestvica, ki so jo verificirali samoupravni organi na nivoju SOZD. Interni inovacijski pravilnik smo prilagodili tako, da sorazmerno enostavno kategoriziramo pripele predloge, ki jih pregleda naša 7 članska inovacijska komisija in jih nato posreduje strokovnim službam, da precej njihovo uporabnost. Vsaka realizirana ideja se vrednoti po pravilniku glede na dejanski prihranek, ki ga bo prinesla. Nagradimo pa tudi vse koristne predloge z enkratnim zneskom, tudi če jih ne realiziramo, saj tako zainteresiramo najširši krog delavcev za sodelovanje v inovacijskem procesu.

Dušan Fratina je med drugimi prejel inovacijsko nagrado za zamenjavo vretena za brušenje, prigraditev elektromotorja MKM 0930 in doma izdelano vreteno, uvoženi so samo še ležaji

Široka potrošnja

Zamujanje se bo maščevalo

Delegati delavskega sveta Široke potrošnje, ki so v Škofji Loki 5. junija obravnavali rezultate poslovanja v prvem trimesečju letošnjega leta, so znova opozorili na skrajno zapletenost položaja. Rezultati gospodarjenja se slabšajo iz trimesečja, izguba, ki jo je Široka potrošnja kot celota zabeležila v prvem letošnjem trimesečju pa se kaj lahko ponovi tudi ob zaključku polletja.

lanskem letu sam ustvaril ali bil soudeležen kar pri petih, veliko pa je prispeval tudi pri uvajanju v proizvodnjo.

Povprašali smo ga, v čem vidi smoter ustvarjalnega dela in kako se ga loti sam:

Menim, da je najpomembnejše načelo: da z novo rešitvijo dobimo večje učinke, da se staro stanje preseže s pomočjo vloženega znanja.

Prepričan sem, da inovatorji največ ustvarimo doma, v prostem času. Ne morem reči, da se v tovarni ne da delati v tej smeri, vendar sam najbolj neobremenjeno razmišljam ob večerih. Informacijo o problemu je treba v miru predelati in idejo, ki nastane je najbolj prespati — če sem naslednji dan še vedno navdušen nad njo, obstaja velika verjetnost, da je prava.

Materialna nagrada pomeni inovatorju tudi neko zadoščenje za to delo izven rednega delovnega časa, saj bi ga marsikdo lahko izrabil tudi za popoldansko pridobitniško dejavnost. Pravilno pa je, da se ustvarjalni dosežki nagrajujejo izključno po dejanskih ekonomskih učinkih, ki jih prinašajo.

I. S.

Ukrepati je treba vsekakor nujno in to pri priči, treba je izdelati celovit sanacijski program za delovno organizacijo v celoti, saj se njeni posamezni deli — temeljne organizacije — že uklanjajo pod težo bremena neuspešnega gospodarjenja. Seštevek izgub, ki je bil v prvih treh mesecih letošnjega leta večji od sešteвка akumulacij za 20 milijonov dinarjev, predstavlja resno svarilo, da časa za ukrepanje že zmanjkuje. To so z vso resnostjo pristavili delegati in dodali, da od strokovnih služb pričakujejo konkretnije akcije, tako na primer glede izterjave zapadlih inozemskih terjatev, ki so že presegle mejo desetih milijonov dolarjev (skupaj čisti konvertibilni, klirinški in kooperacijski izvoz). Kolikšno breme za delovno organizacijo, ki je prisiljena gospodariti z veliko večino dragih najetih sredstev je to, ni treba posebej pojasnjevati. Strojne službe, ki na ta problem odkrito opozarjajo že dlje pa bodo morale delegatom na naslednji seji poročati o ukrepih, da bi se ta številka zmanjšala; kot je poudaril eden izmed delegatov, je položaj tako resen, da je treba vpreči vse sile in se ne izogibati tudi kadrovskih posegov.

O položaju v Tovarni gospodinjskih aparatov v Retečah je poročal

predsednik začasnega KPO te temeljne organizacije **Branko Mešec**. Poudaril je, da kljub pozitivnemu poslovnemu rezultatu v prvem obračunskem obdobju letošnjega leta sanacija Tovarne gospodinjskih aparatov še zdaleč ni končana, saj je še vedno odprto poglavito vprašanje programske sanacije TOZD: Neuspeli izid referenduma, na katerem so se delavci temeljnih organizacij iz Reteč in Železnikov odločali o pripojitvi in o bodoči skupni usodi, po splošni oceni — ki jo podpirajo tudi družbenopolitična skupnost in bančne institucije — ne sme zaustaviti sanacije. Izhodišča za skupno delo, predstavljena v temeljnem delu začasnega vodstva — elaborata o družbenoekonomski upravičenosti pripojitve TOZD TGA k TOZD Elektromotorji Železniki, ostajajo v nezmanjšani veljavi, čeprav jih bo težko uveljaviti v praksi. Žal prva nesoglasja med obema temeljnima organizacijama, ki so se pojavila kmalu po neuspelem glasovanju, kažejo, da bo treba vložiti v razvoj skupnega sodelovanja še veliko dela. V teh dneh se ukrep družbenega varstva izteka, zato bo treba poslovanje TOZD TGA začrtati v jasne okvire. Za to je posebej zadolžena DO Široka potrošnja, ki mora v srednjeročnih

planskih dokumentih — takšno je tudi stališče skupščine občine Škofja Loka — opredeliti programsko sanacijo TOZD TGA, z načrtom ustrezne kadrovske politike, tako delovne, kot obeh temeljnih organizacij.

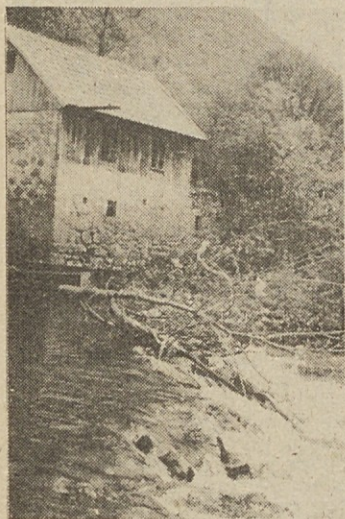
Prvič v zgodovini obstoja DO Široka potrošnja je na nedavni seji delavskega sveta tekla beseda o inovaciji, pomembni za celotno DO. Gre za originalno metodo, uporabno pri kratkoročnem in srednjeročnem planiranju (naslov inovacije: »Ekonomske koristi z uporabo postopka optimiranja proizvodnih programov koristi z uporabo programov«; metoda je podprta z računalniškim programom, ki omogoča zelo poceni obdelavo. Delavski svet se je strinjal z ocenjenim pomenom inovacije in inovatorja — **Nado Ključar** iz DSSS in **Džordža Krstića** iz Iskra ZORIN, TOZD CAOP, ustrezno nagradil.

Akcija za izplačilo letošnjega regresa za letni dopust, je, kot je ugotovil DS, zaključena v vseh temeljnih organizacijah, le v sežanski Elektroakustiki sredstva še niso zbrana. Delegati so podprli stališče sindikata Široke potrošnje, da je treba regres zagotoviti za vse člane kolektiva.

Stane Fleischman

Kondenzatorji

Še letos ustrezna deponija

Po poročilih iz Semiča povzemamo, da so idejni načrt za ureditev smetišča v semiški DO izdelali že septembra lani in ga izročili v presojo strokovnim institucijam. Strojne inštitucije kot inštitut »Jožef Stefan — SEP, Urbanistični inštitut, Geološki zavod in Zavod za zdravstveno varstvo so bili

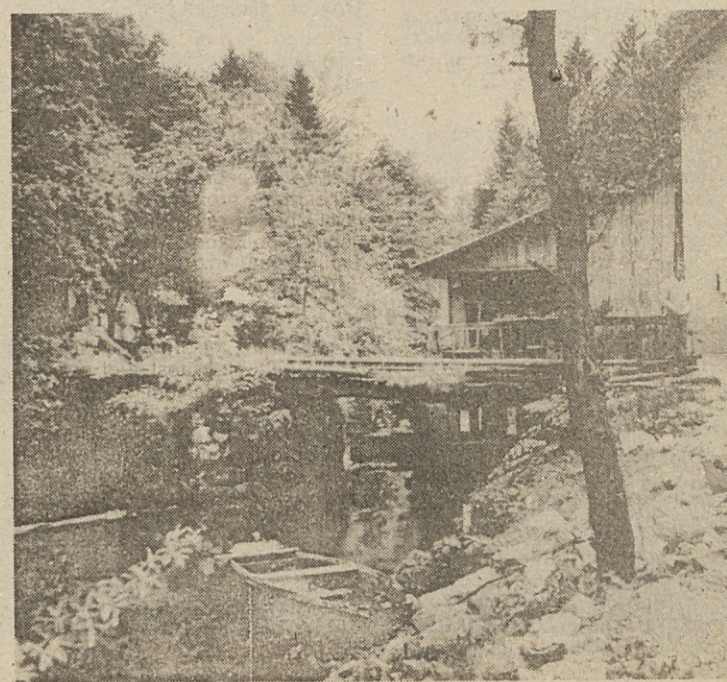
enotnega mnenja, da je potrebno vsebino smetišča, kamor so doslej odlagali v semiški tovarni PCB, premestiti na varnejšo lokacijo. Po večmesečnem iskanju možnosti in ob dejstvu, da v Sloveniji in Jugoslaviji tovrstne deponije za posebne odpadke ni, je komisija IS SRS sprejela sklep, naj ureditev smetišča izvedejo na obstoječi lokaciji.

Ugotovili so namreč, da bi bilo urejanje deponije na nadomestni lokaciji težavno iz več razlogov, predvsem pa bi terjalo več časa. Pri tem so poudarili, da mora biti nova deponija zgrajena tako, da ne bo možen iz nje nikakršen odtok oziroma izkop škodljivih odpadkov. Pri tem bo potrebno poskrbeti za ustrezno potresno varnost, za odvod zalednih in meteornih voda ter za kontrolo, oz. zajemanje morebitnih izcedkov. Bistveno pri vsem pa je tudi to, da naj ne bi bila deponija zgrajena še za naknadno odlaganje škodljivih odpadkov, temveč naj bi bil v njej le tisti odpadni material, ki je že sedaj na obstoječem smetišču. Zato je tre-

nutno v teku izdelava urbanističnih pogojev in postopek za lokacijsko dovoljenje. Ko bo to urejeno, bodo izdelali izvedbeni projekt in samo

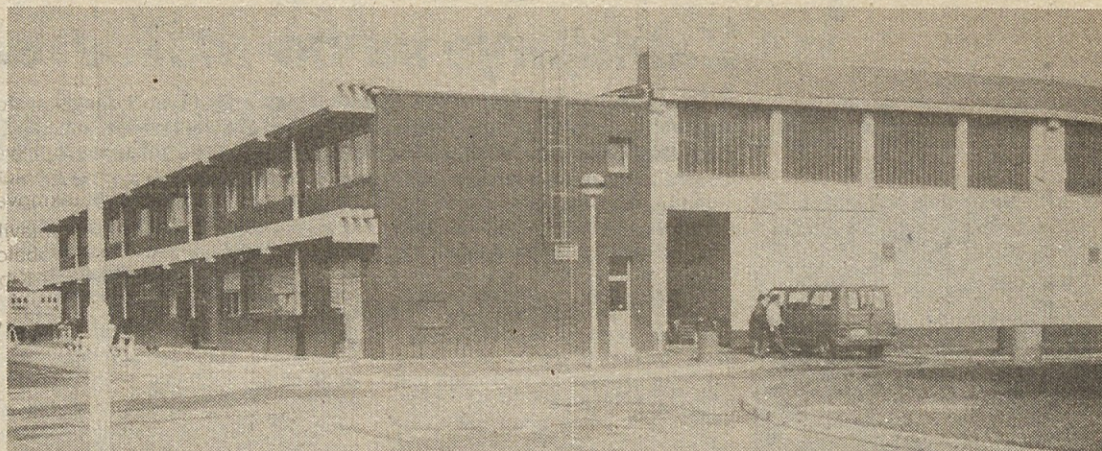
urejanje deponije. Načrtujejo, da bodo vsa ta dela opravili že v letošnjem letu.

D. Ž.

**Naših
štirideset
let**

**Piše:
Dušan Željeznov**

Ing. Marjan Lavrenčič

Nova tovarna specialnih električnih rotacijskih strojev v Šempetru pri Novi Gorici

Njegov način dela je bil izrazito timski

Predvsem je ing. Lavrenčič dobil širše naloge, ki so se nanašale na celotno Iskro in segmenta avtoelektrike ni mogel tako intenzivno obravnavati, kot ga je poprej je nadaljeval svoje pričevanje Gabrijel Pelikan. Pozneje smo se srečevali z njim pri veliki rekonstrukciji, ko smo sanirali dvajset investicijskih programov, med njimi tudi ljubljansko orodjarno in druge projekte. Takrat smo sodelovali tudi pri iskanju najboljših tehnoloških rešitev in najboljših tveganj za obdelavo gredi in drugih različnih sestavnih delov v okviru tega projekta. Sodelovanje je bilo čisto operativno, ostalo pa je potekalo v okviru tehnološke komisije, ki je bila na Zavodu za avtomatizacijo. Tu smo se srečevali, vendar vedno v okviru SOZD Iskra, ing. Lavrenčič pa je že bil na položaju pomočnika direktorja Zavoda za avtomatizacijo, in je pač moral problematiko širše obravnavati, ne samo s tehnologijo, ampak tudi druga področja dela. Že takrat smo skušali uvajati računalništvo. Vemo, da smo tedaj popravljali nekaj razvojno-inovacijskih nalog po našem programu kot vprašanje električnega avtomobila in drugih sodobnih zadev.

Ob vsem tem sodelovanju sva več čas ohranjala tudi čisto človeške odnose. Močnejše smo začeli sodelovati z njim takrat, ko je bilo potrebno preiti z ene generacije zaganjalnikov na drugo, to je tistih, ki so imeli spremenjeno sklopko. Tudi količine teh izdelkov so bile zdaj čisto drugačne, kot so bile v prvih razvojnih fazah v letih 1960-65.

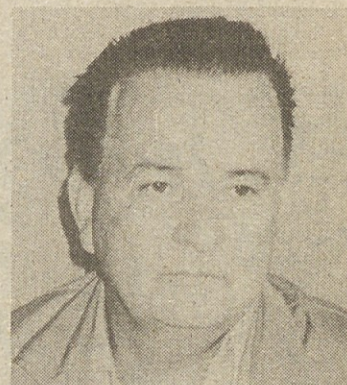
Tedaj smo skupno sistematično analizirali, preliminarne študije smo delali, poskušali smo analizirati vso konkurenčno industrijo, obiskali smo tudi nekaj tujih tovarn. Analizirali smo tudi vso možno tehnologijo, ki bi za tovrstno proizvodnjo prišla v poštev pa tudi proizvodnjo delov, vse to je bilo čisto analitično, strokovno delo. Seveda pri tem nisva sodelovala samo ing. Lavrenčič in jaz, temveč tudi drugi številni strokovnjaki Zavoda za avtomatizacijo, celotna skupina projektantov, tehnologov, kot tudi naših strokovnjakov iz novogoriške tovarne. Delali pa smo vedno kot team. Njegova priljubljena oblika dela je bilo prav timsko delo, vendar intenzivno, konkretno in operativno delo, ne pa besedičenje, temveč delo po dnevnem redu: danes bomo obravnavali temo od izhodiščnih materialov do vseh možnih, rekel bi tudi banalnih možnosti izdelave takega sestavnega dela. Podobno je tudi velikansko skrb posvečal organizaciji dela in načinu proizvodnje. Zanj je bil pretok

materiala vedno prva komponenta. Nikdar se namreč ni smel material, ki je šel skozi proces proizvodnje, zaustavljati, vedno je moral biti v gibanju in to proti finalnim operacijam, nikdar se material ni smel vračati nazaj, nikdar ni smelo prihajati do zastojev. Zato je sinhronizacija delovnih mest, avtomatizacija posvečal največjo pozornost in kjer je bila največja potreba po doseganju večjih količin in kvalitete, tu je poskušal maksimalno mehanizirati, ali avtomatizirati delovni proces tako, da je bil pretok materiala čim hitrejši in s tem v zvezi čim manj nedokončane proizvodnje. Pri večjih količinah pa so bili tu že veliki prihranki. Največ pa, kar smo pozneje začeli in seveda končno tudi speljali, je bil investicijski program, ki smo ga pripravljali v letih 1970-71, 1973 pa smo zgradili novo tovarno po tej tehnologiji — to je bila tehnologija hladnega oblikovanja.

V okviru projekta malih zaganjalnikov smo tako osvojili kompletno hladno oblikovanje jekla in to, se mi zdi, je bil za Slovenijo in Jugoslavijo takrat prvi večji tehnološki dosežek na področju hladnega preoblikovanja jekel z aplikacijo v množični proizvodnji. Poskusno so določene zadeve s tega področja potekale, bodisi na fakulteti, bodisi v kakem drugem podjetju v Sloveniji, ali Jugoslaviji, vendar pa smo bili v Avtoelektriki glede produkcijske aplikacije tega postopka vendarle prvi. To je bilo takrat zas-

tavljeno projektno, kar je pomenilo, da smo iz nič organizirali hladno oblikovanje, galvansko obdelavo, termično obdelavo, uvedli smo plinsko cementacijo, posledica vsega tega pa je bila uvedba neke nove tehnologije, ki nam je omogočala osvajanje koncepta novega zaganjalnika, kakršnega še danes izdelujemo in bi brez tega sploh ne mogli prodreti na svetovne trge, niti nas ne bi več akceptirala domača industrija.

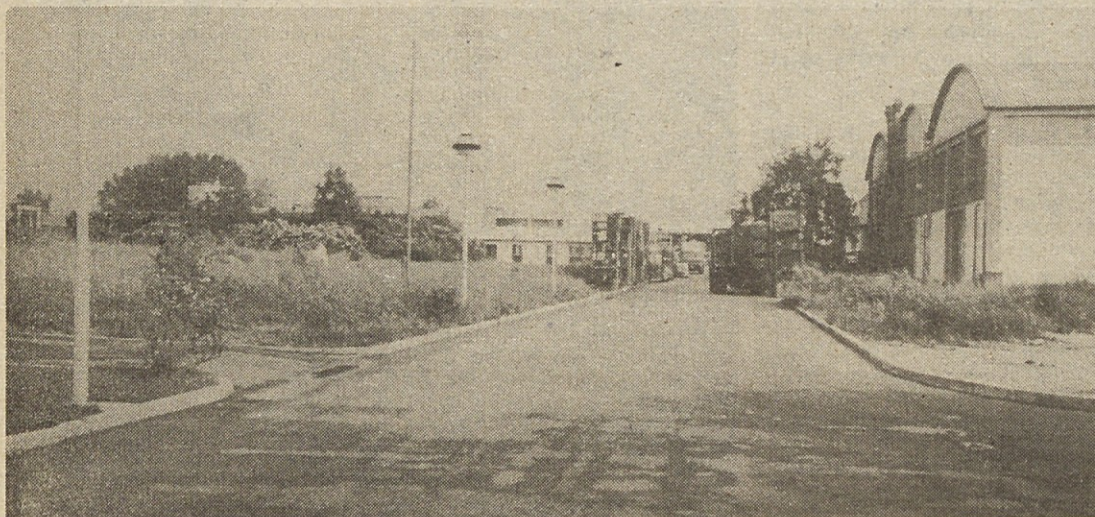
Drugo dejstvo ob tem pa je bilo, da smo zreducirali porabo materiala na 16,18,20% glede na prvotno proizvodnjo, ker smo prej uporabljali tehniko struženja, zdaj pa smo prešli na hladno preoblikovanje. Pomembno je bilo tudi to, da smo hkrati postavili vse osnove za

Gabrijel Pelikan

izdelavo orodij, kar je pomenilo, da smo usposobili tudi orodjarno, ki je potem izdelovala potrebna orodja. To je bila namreč bistvena komponenta naše nove proizvodnje.

Toda ne samo pri hladnem preoblikovanju jekel, temveč tudi pri proizvodnji ohišij, smo, kot sem že prej omenil, vpeljali plinsko cementacijo, pri čemer smo tudi videli, kaj vse je to pomenilo pri nas tudi za boj proti onesnaževanju okolja. Prej smo namreč uporabljali različne soli iz uvoza, ki so vsebovale različne cianide za cementacijo v kopelih. Za tem projektom smo razrešili sočasno žarenje v zaščitni atmosferi in pa plinsko cementacijo tako, da je bilo to zares takrat revolucionarno dejanje, o čemer bi se morali zagotovo še posebej pogovarjati. V tej zvezi lahko samo rečem, da je imel pri tem glavno besedeo prav ing. Lavrenčič, kot naš duhovni vodja.

Motiv iz novogoriške Avtoelektrike

● Sarajevska revija »Svijet« je objavila obširen intervju s predsednikom KPO SPOZD Iskra Borisem Lasičem. Povod za pogovor so bile med drugim izgube, ki so jih lani prikazale nekatere organizacije v Iskri. Boris Lasič je nanizal objektivne in subjektivne razloge za tako stanje in poudaril, da je velik izvoz Iskre (Iskra je 3. največji izvoznik v Jugoslaviji) eden od osnovnih razlogov za pozitivno celotno bilanco Iskre v preteklem letu. V zvezi z devizno problematiko je dejal, da se Iskra zavzema za jasnejše in preciznejše definiranje odnosov v celotnem deviznem poslovanju. Iskra na primer izvozi skoraj dvakrat več na konvertibilno tržišče, kot od tam uvozi pa vendar ji vsako leto, še posebej pa letos, manjka deviz za neobhodno potrebni repromaterial. V zvezi z nakupi licenc je Boris Lasič poudaril, da ima Iskra le eno večjo tujo licenco in sicer na področju javne telefonije. Iskrin razvoj je v bistvu rezultat lastne razvojnoraziskovalne aktivnosti. Nujno bi bilo potrebno kupiti več licenc, saj to pospešuje lasten razvoj, še posebej na področju »visokih tehnologij«. Na vprašanje, ali je Iskra pripravljena investirati v razvoj bazične industrije, je predsednik Lasič dejal, da moramo vlagati, če smo pripravljeni ali ne, ker je to pač dandanašnja praksa. Sicer pa je bil položaj predelave pa tudi surovinske baze v zadnjih desetih letih resnično zapostavljen; sedanjí tempo izboljševanja položaja bazične industrije v škodo predelovalne je nemogoč. Potrebno je najti neko drugo rešitev. Pri nas so nekateri, ki določajo cene in ustvarjajo tržne »nepogoje« prav pri surovinski bazi, v monopolnem položaju.

● Časopis »Delavska enotnost« že nekaj časa objavlja serijo prispevkov na temo, kako ujeti korak v tehnološkem razvoju z razviriti. Eden izmed člankov, ki je obravnaval mikroelektroniko, kot temeljni kamen razvoja, je bil posvečen še posebej mikroelektroniki v Iskri. V prispevku je rečeno, da jugoslovanski zaostanek za svetom pri proizvodnji in načrtovanju čipov in mikroprocesorjev ni tako velik. Iskra, ki je pri nas prav gotovo na vrhu, zdaj zaostaja za ZDA in Japonsko za 3 do 4 leta. Dr. Franc Runovec, vodja razvojnega oddelka v Iskri — Mikroelektroniki meni, da za zdaj ta zaostanek še ni kritičen, saj še vedno približno polovico čipov na svetu naredijo s prav takšno tehnologijo, kot jo ima Iskra, se pravi 5-mikronska. Tretja faza izgradnje mikroelektronike v Iskri pa že predvideva proizvodnjo 3-mikronskih vezij. Glede razvoja v prihodnje je dr. Runovec dejal, da zaostanek ne bo rasel, kvečjemu se bo zmanjševal, seveda če bomo v to proizvodnjo dovolj vlagali. V Iskri že znano izdelovati zahtevnejše čipe, manjkata pa denar in oprema. Toda ni važno čipe le izdelovati, prav tako pomembno jih je uporabljati v izdelkih.

● Slovenski dopisnik sarajevskega »Oslobođenja« je objavil pogovor s članom KPO SOZD Iskra Radom Faleskinijem in direktorjem Iskre — Mikroelektronike Ivom Baničem na temo, kako daleč smo v Jugoslaviji prišli v razvoju informatike in mikroelektronike. Faleskini je bil izrazilo nedvumen: kot država v celoti in kot gospodarstvo se nahajamo pred energetskega šokom, če se ne bomo hitro organizirali in pripravili na neboleče srečanje z neizogibno resnico. Tehnološkega šoka v širši družbeni skupnosti sploh se nismo dojeli. Glede informacijske tehnologije, se v

glavniem vprašujemo, kaj se bo zgodilo z nekajtisoč priučenimi delavci. Ne vprašamo pa se, kaj bo z Jugoslavijo v celoti, če se ne bomo lotili robotizacije in informatike. Osnova vsega je pravzaprav mikroelektronika. Ivo Banič je v zvezi s tem dejal, da je Iskrina mikroelektronika na ravni svetovnih dosežkov, vprašanje pa je, ali bo to tudi ostala, velik problem so predvsem sredstva. Ne moremo namreč z mopedom tekmovali v formuli 1.

● Gorenjski Glas je objavil pogovor z direktorjem DO Iskra—Kibernetika Petrom Kobalom. Tema pogovora je bila predvsem ambiciozni izvozni načrt Kibernetike, modernizacija proizvodnje in kadri. Letošnji izvozni načrt je za Iskra—Kibernetiko izreden. Nobena druga delovna organizacija v SOZD Iskra namreč ne načrtuje kar 25% povečanja izvoza. Kot je povedal Peter Kobal, bodo letos na tuje prodali za 28 milijonov dolarjev izdelkov, od tega kar tri četrtnine na konvertibilni trg. Od dobre polovice proizvodnje, ki jo prodajo na tuje, so števeci še vedno na prvem mestu. Na zahtevnem zahodnonemškem trgu se s števci »držijo« že okoli 12 let, vendar nikakor ne na račun nizkih cen; le-te so le kakšen odstotek nižje od cen nemških proizvajalcev. Lani, v rekordnem letu, so v ZRN prodali kar 12.000 števecov, kar je približno 15% vseh števecov, kar jih pokupi to veliko tržišče. V zvezi z novimi, zanimivimi programi je Peter Kobal povedal, da je eden izmed najatraktivnejših projektov širjenje merilnih instrumentov v Otočah. Sem sodijo visoko integrirani računalniški instrumenti, ki so široko uporabni. Poskusna proizvodnja Iskraskopa že teče, med zanimivimi bodočimi projekti pa je tudi grafoskop. Veliko pozornost namenjajo tudi projektu za merjenje energetske porabe in distribucije energije. V zvezi s kadri je direktor Kobal poudaril, da je to eden izmed največjih problemov. Že danes bi namreč potrebovali namesto sedanjih 7% ljudi z višjo in visoko izobrazbo kar 10 — 12%. Te zamude v kratkem ne bo mogoče nadoknaditi. Z novo šolo na Zlatem polju bodo ustvarjeni boljši pogoji za izobraževanje ob delu. Tudi novi proizvodni programi so gotovo zanimivi za mlade.

● Delo je v dveh številkah objavilo informaciji o reintegracijskih procesih v Iskri. V sobotni prilogi je član KPO SOZD Iskra Miloš Kobe med drugim poudaril, da bodo na tradicionalnem srečanju v Poreču razpravljali tudi o reintegraciji, oz. bolje rečeno, o ponovni definiciji Iskre, kot velikega reprodukcijskega in poslovnega sistema. Čas je namreč, da v Iskri pogledajo, ali je še optimalno organizirana glede na številne nove zahteve domačega in tujega trga. Seveda pa se je potrebno spopazovati o osnovnih izhodiščih, kaj naj bi SOZD bila v teh zaostrenih razmerah. Grozi nam tehnološko zaostajanje, hkrati pa se tudi v Sloveniji nahajamo pred nekaj ključnimi razvojnimi odločitvami. Zato je treba Iskro utrditi, da bo kot učinkovit poslovni sistem lahko tudi v bodoče motor slovenskega razvoja na področju določene tehnologije.

● Delo je objavilo tudi informacijo s posveta v Poreču. Po mnenju novinarja so bili glavni poudarki s posvetovanja naslednji: SOZD Iskra ne sme biti zlepljenka, ali nekakšna usklajevalna streha. Iskro je potrebno spremeniti in dograditi, da bo postala tak poslovno-tehnoški sistem, ki bo omogočil doseganje kar največjega možnega dohodka. Čeprav to ne bo enostavno, je to nujna naloga, sicer se bodo v Iskri čez čas znašli v precej resnejših težavah.

a Iskra Iz tujega strokovnega tiska Iskra Iskra Iskra Is

Računalniki v šolah

Te dni so francoske šole prejele 3 tisoč računalnikov, ki jih je naročila francoska vlada, oz. ministrstvo za informatiko. To je prva pošiljka od 100 tisoč računalnikov, ki jih bodo poslej uporabljale šole pri šolskem pouku. Francoska vlada meni, da je treba takoj preiti v »tehnološko ofenzivo«, če hoče, da bo država v prihodnje pripravljena za nove razvojne naloge. Naročila so se zelo razveselili francoski proizvajalci majhnih računalnikov, kajti tuji proizvajalci pri naročilu niso upoštevali. Prvih 3 tisoč računalnikov velja 30 milijonov francoskih frankov. Za delo z računalniki so v šolah določili posebne prostore. L'Usine Nouvelle Paris.

Telefoni za Kitajsko

Kot poroča newyorški Electronics Week, je sklenila francoska vlada ob koncu aprila pogodbo s kitajskim vodstvom za dobavo 500

tisoč telefonskih priključkov. Kitajsko naročilo velja približno 275 milijonov dolarjev. Pogodbo bo zelo verjetno uresničila firma Compagnie Generale d'Électricité. V pogodbi ni zajet samo transfer tovarniške opreme, marveč tudi oprema za raziskave in razvoj v panogi telekomunikacij. Že v februarju je ta francoska družba podpisala pogodbo o dobavi 100 tisoč digitalnih telefonskih sestavov za Peking.

Promet tudi ubija

OECD je objavila študijo, v kateri prikazuje, da je v 24 članicah te organizacije, v času od leta 1960 do 1980 umrlo v prometnih nesrečah 2,8 milijona ljudi. V poprečju je to na leto 140 tisoč, dnevno pa 400 ljudi. Medtem ko je število nesreč naraščalo v 60 letih zaradi napredka motorizacije, je v 70. letih že začelo močno upadati. Razlog so številne hitrostne omejitve v državah, manjše dovoljene alkoholne

yrednosti za voznike, uvedba varnostnih pasov, pri motociklistih obvezne celade in ne nazadnje zaradi tehničnih izboljšav pri vozilih.

Lani je kljub temu umrlo na cestah 10.169 ljudi, 132.506 pa je bilo ranjenih. Najbolj žalostno in hkrati rekordno z nesrečami je bilo 1970. leto z 20 tisoč mrtvimi in s skoraj 165 tisoč težko ranjenimi.

Provodna plastika

Tako japonsko, kot ameriško tehniško časopisje poroča o dveh različnih metodah za proizvodnjo plastičnih snovi, ki so električno prevodne. V Ameriki so bili to znanstveni narodnega laboratorija v Los Alamosu. Sestavili so umetno snov s skoraj enako prevodnostjo, kot jo imajo kovine. Zanimivo je, da so znanstveniki z univerze v Pensilvaniji že pred tem odkrili podobno snov, ki pa praktično ni ustrezala. V Los Alamosu so uporabili prevodni polimer poliacetilen, obdelan z bromovimi

in jagodovimi parami, ki je dal povsem novo sestavo. Le-ta je izredno lahka, odkritelji pa pravijo, da bodo zanj lahko izdelali baterije za vnovično polnjenje, tanke kot papir, npr. za električne odeje, zimsko obleko, spalne vreče in podobno. Naslednja možnost uporabe je izdelava ščitov pred emitiranjem signalov iz vojaških računalnikov. Japonci pa poročajo, da je laboratorij Nippon Telegraph & Telephone Public Corporation NTT izdelal provodni polimer, imenovan polipirol, debeline komaj 0,1 mm. Debelino filma lahko spremenijo pri proizvodnji s spremembo napetosti. Po podatkih NTT je provodnost snovi do 20 siemens/cm² kar je nekaka sredina med provodnostjo kovin in polprevodnikov. Tudi tod so najprej pomislili na uporabo zaščitnih delov za računalnike.

Zbral, prevedel
in priredil
Marian Krali

Piše prof. Drago Ulaga

O rekreaciji na vrtu, njivi, sadovnjaku

Malokdaj razmišljamo in pišemo o fizičnem delu, kot rekreaciji. Tako bi lahko marsikdo dobil vtis, da opravi, ki so v zvezi z vrtom, njivo, ali sadovnjakom ne prištevamo med rekreativne dejavnosti. V resnici pa je delo, ki ga opravljamo v prostem času, prostovoljno in z veseljem, najbolj naravna rekreacija. Strinjamo se s starorimskim zdravnikom Klavdijem Galeonom, ki je zapisal: »Delo je najboljši zdravnik, ki nam ga je narava dala in je za človeško srečo odločilnega pomena.«

Z vidika rekreacije gre predvsem za aktivno bivanje na svežem zraku in za raznovrstno fizično delo, ki učinkuje na človeški organizem kot mnogostranska telovadba. Z lopato obračamo zemljo (to je krepišna vaja za mišice rok in nog), z grabljami jo rahljamo in oblikujemo, nato sadimo in sejemo. Če imamo kondicijo, delamo zavzeto, kar pomeni intenzivno telesno vadbo, če smo šibkejši narave, varčujemo z energijo in si privoščimo vmesne počitke. Kdaj pa kdaj se med delom vzravnamo, pretegnemo in globoko izdihnemo, po kratkem počitku začnemo znova. Sleherno pretiravanje je škodljivo, kot pri teku v naravi, tako tudi pri delu z lopato in motiko.

Veselimo se, ko seme vzklije, ko bilke poženejo, ko cveto in zorijo. Dan za dnem spremljamo razvoj rasti, dan za dnem živimo s svojimi gredicami vse do jeseni, ko se narava s pridelki oddolži za vloženi trud. Vrt je kot knjiga, ki jo beremo vedno znova. Pri delu smo z dušo in telesom, z zanimanjem in veseljem. Marsikdaj se potimo, kot športniki pri svojem treniranju. Zasopemo se, ko delamo sklonjeni k zemlji, kleče na tleh, ali čepe. To so težje »vaje«, ki terjajo izenačilne gibe v obliki vzravnavne telesa in

raztezanja prizadetih mišičnih skupin.

Biologi učijo, da delo razvija in ohranja organe. Kajpada ne velja to samo za sprehajanje, za tek, igre z žogo in gimnastiko — prav tako velja tudi za delo z lopato, motiko,

žago, sekirami... Če hočemo, je lahko naše delo na vrtu, ali njivi zelo intenzivno, fiziološko zelo učinkovito. Če delamo z veseljem, je to najboljša rekreacija. Prednost rekreacije na vrtu je med drugim v tem, da smo vsakokrat nagradjeni. Nagraje-

ni z občutkom, da smo rastlinam pomagali k najboljši rasti pa z občutkom lepote, ko se oziramo po obdelanih gredicah — in ne nazadnje z občutkom koristne dejavnosti, ko smo poskrbeli za doma pride-lano zelenjavo in druge dobrrote.

Čez Zelenico na Stol

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj bo priredila v soboto 22. junija 1985 izlet z Ljubelja čez Zelenico na Stol.

Autobus, ki bo imel odhod ob 6. izpred hotela Creina, bo peljal do ljubeljskega predora. Pot nas bo nato vodila ob robu zeleniškega smučišča do doma na Zelenici, kjer si bomo oddahnili. S hojo bomo nadaljevali po južnem pobočju Vhače. Rahlo dvigajoča se steza nas bo pripeljala v zatrep »V kožnah«, kjer nas precej pokonci postavljena

steza pripelje do samega vrha 2236 m visokega Stola. Tura bo potekala po zelo slikovitem svetu, z mnogo cvetja in lepimi razgledi. Vzpona bo okrog štiri ure. Sestopili bomo mimo Prešernove kočice in Valvazorjevega doma v Završnici, oz. v Žirovnico.

Za vodstvo bosta poskrbela vodnika J. Trilar in P. Globočnik. Oprema: Predvsem priporočamo dobro obutev.

Prijave sprejema Volga Pajk iz tajništva ERO, tel.: 2822 do srede 19. junija.

Športne igre Široke potrošnje — Sežana, 8. junija

Pokal zmagovalcev v Železnike

Vetroven, kot je le lahko dan na Krasu pa še grožnja nevihtnih oblakov — tak je bil začetek »objektivnih« razmer letošnjih letnih športnih iger Široke potrošnje v Sežani. Vreme (čeprav je padlo celo pet, ali šest kapelj dežja) pa seveda ni bistveno vplivalo na počutje tekmovalcev, ki so prišli v goste sežanski Elektroakustiki ki skoraj vseh TOZD Široke potrošnje. Tisti »skoraj« pomeni, da se je ekipa Tovarne gospodinjstskih aparatov iz Reteč udeležila le tekmovalnj v kegljanju moških in šahu, tekmovalci, ki naj bi pomerili moči v ostalih disciplinah pa so ostali doma (po njihovi volji).

Pomanjkljiva udeležba Retečanov je seveda povzročila, da so zbrali najmanjše število točk in tako brez konkurence zasedli zadnje, sedmo mesto. Kako pa so se uvrstili tekmovalci iz drugih temeljnih organizacij? Ekipno so bili najmočnejši športniki iz Tovarne elektromotorjev in gospodinjstskih aparatov iz Železnikov, ki so zbrali skupno 1180 točk, (v nogometu 90, moškem rokometu 90, rokometiške so zbrale 100 točk, košarkarji 70, odbojkarji 90, odbojkarice

100, strelci in strelke po 90, igralci in igralkice namiznega tenisa in kegljači po 100 točk, balinarji in šahisti pa po 80). Drugouvrščena je bila ekipa iz TOZD TV Pržan. Zbrali so skupno 880 točk (nogometaši 80, rokometiški 100, košarkarji in odbojkarji po 80, strelci in strelke po 60, igralci namiznega tenisa 70, tenisačice in kegljači po 90, balinarji 100 in šahisti 70). Tretje mesto je zasedla ekipa gostiteljev — sežanske Elektroakustike. Zbrali so 790 točk (nogometaši 50, košarkarji,

odbojkarji, strelke in kegljači po 100 točk, odbojkarice in balinarji po 90, strelci in igralci namiznega tenisa pa po 80 točk). »Nehvaležno« četrto mesto je osvojila ekipa spodnjeidrijske Montaže, ki je osvojila skupno 690 točk; po 100 točk so zbrali njihovi nogometaši, strelci in šahisti, po 90 rokometiške, in košarkarji, 80 točk so osvojili balinarji, 70 strelke in 60 točk igralci namiznega tenisa. Na 5. mesto so se uvrstili tekmovalci iz vrhniških Anten. Osvojili so 470 točk; po 90 so jih osvojili namizni tenisači in kegljačice, 80 točk strelke, po 70 pa so jih zbrali nogometaši, strelci, in balinarji. Predzadnje mesto je (brez večjih težav) osvojila združena ekipa DSSS, TOZD Prodaja in TOZD RI; osvojila je 230 točk in sicer so jih 100 prispevale košarkarice, 70 kegljači in 60 nogometaši. Zadnji so bili, kot že rečeno, tekmovalci iz Reteč, ki so se pomerili samo v kegljanju (80 točk) in šahu (90 točk). Skupno zbranih 170 točk je seveda zadoščalo le za zadnje mesto.

Solidnim športnim uspehom tekmovalcev Široke potrošnje pa je vsekakor treba dodati še zasluženost — sicer neuradno pa vendar — tretje mesto, ki so ga med balinarji zasedli člani ekipe prijateljskega KUD »Briški grič« iz zamejskega Števerjana, ki so se odzvali vabilu Iskrinih športnikov. Pokal, priznanje za požrtvovalno udeležbo, so si vsekakor prislužili, hkrati pa so na povratno srečanje povabili športnike Široke potrošnje, ki naj bi obiskali zamejski Števerjan predvidoma septembra.

Stane Fleischman

Merjenja moči v balinanju so se poleg tekmovalcev iz temeljnih organizacij Široke potrošnje udeležili tudi tekmovalci prijateljskega KUD »Briški grič« iz zamejskega Števerjana. V neuradni konkurenci so zasluženost zasedli tretje mesto in povabili Iskrine tekmovalce na povratno srečanje v Števerjanu. (Stane Fleischman)

Srečanje pisateljev

V petek, 24. maja 1985, so se v lepo urejenem gradu Bogenšperk pri Litiji v Valvasorjevi dvorani sestali pisatelji, sodelavci časopisno založniškega podjetja Kmečki glas, med katerimi so tudi sodelavci Iskrine literarne skupine.

Osemindvajset udeležencev iz različnih krajev Slovenije je razpravljalo o problemih v zvezi s pisanjem kmečke tematike in drugih vprašanih sodobnega življenja na vasi.

Srečanje je že tradicionalno in ga vsako leto organizirata litijska Zveza kulturnih organizacij (za kar gre veliko zaslug Jožetu Sevljaku) in vodstvu Kmečkega Glasa.

Med udeležence srečanja sta prišla tudi pisatelja Janez Švajncar iz Maribora in Ivo Zorman, član žirije.

Razpravljali so o uspehih in pomanjkljivostih v zvezi s pravkar minulim literarnim razpisom. Člani žirije so odkrito in pravično govorili o več kot dvajsetih prispelih delih ter svetovali, kako delati v prihodnje.

Slišati je bilo tudi mnenje, da Društvo pisateljev Slovenije posveča premalo skrbi sprejemu novih članov, pisateljev te založbe.

V jeseni bodo Litijani spet povabili pisatelje, sodelavce ČZP Kmečki glas, na srečanje z mladino in pionirji osnovnih šol, katerim bodo prebiral odlomke svojih del in se pogovarjali z njimi.

ZV

Halo, ali je tam...?

Potegnil vas ne bom, kot so mene moji sodelavci, ko so mi naročili naj kličem telefon 313-186, a prav bo, da tudi marsikdo med nami prebere, kaj sem šiljal, ko sem zavrtel to številko:

»ŽIVA tukaj, svetovalnica...«

»Pa kaj svetujete, sem jih povpraša«

»Obstajamo že polnih 16 let in z nami sodelujejo ljudje, ki bi radi našli partnerja za življenje v dvoje pa jim skušamo pri tem pomagati. Tudi kadar gre za kakšno krizno situacijo v družinski skupnosti, se ljudje obrnejo na nas.«

»Se mi zdi, da za to lahko človek sam poskrbi, sem jim oporekal.«

»Zakaj pa ne! Vendar bi lahko dokumentirali, koliko tisočev ljudi, se nam je s svojo intimno problematiko oglasilo v teh letih. Vi veste, na kakšni sociološki stopnji razvoja je naša družba, da nas ta način življenja medsebojno odtuja, zato smo se pred toliko leti ustanovili kot dopolnilo organiziranemu socialnemu in psihološkemu delu. Nekam staromodni smo nasproti ostali Evropi ali Japonski, ki ima že dolgoletno tradicijo v tem, ali slednja, ki ima spoznavanje parov različnega spola že kar uzakonjeno, kot so pri nas Centri za socialno delo. Čudni smo — za vsak avto ali pralni stroj poiščemo servisera, ko pa gre za osebno splošno zadovoljstvo, ki zadeva našo dušo, »pa cincamo s popravilom«. Ne nazadnje, je življenje v dvoje tudi cenejše.

»Pa lahko garantirate srečo?«

»Seveda ne, saj so odločitve svobodne. Nikogar ne prepričujemo, da je prav ta in ta prava (pravi). Včasih se nam to res posreči v prvi kombinaciji, včasih pa tudi v osmi ne (za toliko možnosti se namreč obvezemo pri vpisu).

»Kaj pa pomeni vpis?«

»Kadar človek kliče, tako kot n.p. zdaj vi, nam narekuje naslov, na katerega mu pošljemo naš vprašalnik (lahko ga dobi tudi osebno pri nas v Ljubljani, Hranilniška 7 a.) Dogovorimo se, da izpolnjenega prinese sam, da se ob njem še pogovorimo. Razumljivo je, da je za človeka, ki ga poznaš, delo povsem drugačno kot za »popisan papir«. Naše storitve zaračunavamo — malo nenaadno, saj opravljamo dejavnost širšega družbenega pomena, a zaenkrat je tako. Potrebno je podpisati še dogovor o sodelovanju, kjer predvsem zagotavljate, da ste dali resnične podatke in kjer se vi in mi zavezujemo čuvati diskretnost podatkov. Tudi dve fotografiji spada k vpisu, najbolj prirodni smo na slikah s kakšnega izleta, družinskega slavlja ipd.«

»Pa bi jo za mene našli pri vas?«

»Za sedaj poznam le vaš glas, kaj naj vam rečem. Morda to, da bi bili eden od nekaj tisoč vpisanih v starosti od 20 pa tudi do 82 let. Kako pa bi bilo z vami, bi vedeli le, če bi prišli in se vpisali. Ker pa po vaši začetni trditvi sklepam, da nas ne potrebujete, vseskozi premišljam, če govorim s »sito vrano«. Slovenski pregovor, da »sita vrana lačni ne verjame, še vedno velja.«

Prav zato, da bo »sita vrana« enkrat izjema, sem se odločil posredovati to vsaj svojim sodelavcem.

Razstava slik Borisa Jesiha

Poslovni prostori naše DO Elektrozeve na stegenski lokaciji so bogatejši še za eno slikarsko razstavo našega priznanega slikarja Borisa Jesiha. Tako zdaj v DO Elektrozeve nadaljujejo pred kratkim začeto pobudo, s katero želijo svojim delavcem na čim bolj neposreden način približati sodobno slikarsko umetnost in ustvarjalne dosežke naših slikarjev.

Še beseda o avtorju. Boris Jesih je eden izmed že uveljavljenih avtorjev v našem likovnem prostoru, saj je s svojim delom izrazilo vplival na sodobno slovensko likovno umetnost. Rojen je bil v Škofji Loki. Slikarstvo je študiral na

AEU v Ljubljani, kjer je končal tudi specialko. Študiral pa je tudi v Berlinu na oddelku za grafiko pri prof. Engelmannu, doslej pa je že razstavljal na številnih razstavah doma in v tujini. Njegova Škofja Loka in Groharjeva pokrajina mu je vedno znova ponujala številne motive. Narava je Jesihu večern vir, opora in zanesljiva varnost, izpovedana na način, ki hoče presegati tene sporne videne nadrobnosti, ki jih je vzel iz narave. Pri vsaki njegovi novi razstavi lahko tudi ugotovimo, da dela vedno znova nastajajo na osnovi nenehnega študija, poznavanja in preverjanja problemov, tako iz sodobne svetovne umetnosti, kot iz

naše starejše in novejša umetniške dediščine.

Tako vizualno, kot pomensko učinkujejo Jesihova dela dvoplastno. Če je spodnja plast njegovih del tvorila tradicionalno perspektivno podana iluzija prodora v prostor, izvedena na način fotografskega realizma, potem v zgornji plasti z raznimi, navidez racionalno določenimi in urejenimi oznakami — navadno črtami, ali pikami — kot opna prekriva, oz. se izenačuje s prireditveno ploskvijo poglobljenega prostora. Prav tu se kaže tudi vsebinska napetost v Jesihovih delih. Z vso ostrino kaže vrednosti, ki izginjajo, ker njihovo pojavnost pokriva s tistim, kar se v naši notranjosti izkazuje, kot prozorna, daljna podoba nekega minljivega časa, ki nam je še v zavesti, a se ga komaj spominjamo. Sprašuje se o usodnosti in vprašljivi uspešnosti človekovega posega v naravo. Jesih v svojih delih izhaja iz objektivne narave, naj so to drevesa, kamni, trave, ali človek. Te prizore si je največkrat ohranil s fotografskim posnetkom, ki pa jih nato prenaša naprej z likovnimi pripomočki in se pri tem oddaljuje od prvotnega enoplastnega pomena. Vse to dela z do konca doganano in osvojeno tehniko. Prostor zamegli in ga postavi tako, da se zdi bližji, hkrati pa bolj neoprijemljiv in nadrealen. V slike vključuje tudi nadrobnosti, ki jih je uporabil kot simbole rodovitnosti in, ki vračajo doživetje slik k njihovu stvarnemu začetku — k naravi.

B. Č.

In vendar se premika

Stanje leta 1940

En Nemec — vojak,
Trije Nemci: vojska. (über alles)
En Italijan: babjek,
Trije Italijani: manifestacije.
En Slovenec: Oče naš,
Trije Slovenci: procesija.
En Rus: mušik
Trije Rusi: kolhoz.
En Američan: cow boy
Trije Američani: bussnes.

Dva Nemca — kasarna.

Dva Italijana: trgovca,
(vinceremo)

Dva Slovenca: prepir,

Dva Rusa: konsomol,

Dva Američana: farma,

Stanje leta 1985

En Nemec: turist,
Trije Nemci: koncert.
En Italijan: gigerle
Trije Italijani: demonstracije.
En Slovenec: avto
Trije Slovenci: seja. (konferenca)
En Rus: pilot
Trije Rusi: astronauti.
En Američan: pilot,
Trije Američani: astronauti.

Dva nemca: tovarna,

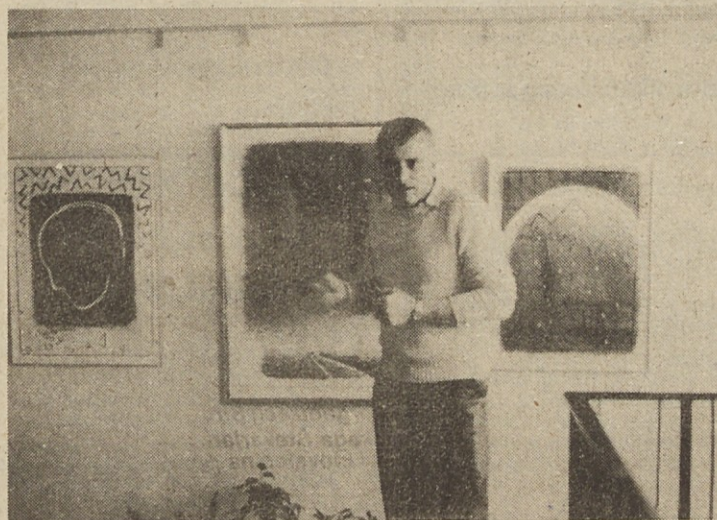
Dva Italijana: kramarja,
(iredenta)

Dva Slovenca: sestanek.

Dva Rusa: tankista,
(harašo)

Dva Američana: tankista,
(o.k.)

S. Bucik

**DO ZORIN,
TOZD CAOP**

Center za avtomatsko obdelavo podatkov Ljubljana, Trg revolucije 3

objavlja prosta dela in naloge:

1. projektiranje in programiranje

na računalnikih Iskra Delta 4785 za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, 3 mesečno poskusno delo, (2 sodelavca)

2. programiranje

na računalnikih Iskra Delta 4785 za nedoločen čas s polnim delovnim časom, 3 mesečno poskusno delo, (1 sodelavca)

Pogoji so:

- pod 1: visoka, ali višja izobrazba ustrezne smeri
- pod 2: višja, ali srednja izobrazba ustrezne smeri

Prednost imajo kandidati z delovnimi izkušnjami na podobnih delih in nalogah, zaželeno znanje programiranja v programskem jeziku COBOL.

Poleg z zakonom določenih in zgoraj navedenih pogojev bomo pri izbiri upoštevali tudi celovitost strokovnih znanj in osebnostnih vrlin.

Kolektiv sestavlja številna skupina mlajših sodelavcev s prakso na sodobni tehnologiji interaktivnega razvoja programske opreme. INTERAKTIVNO PROGRAMIRANJE, BAZE PODATKOV, ZASLONSKI MODULI so nam že nekaj let vsakdanja praksa.

Gradimo močan računski center (2 x VAX 785, cluster), ki je že danes povezan z večimi zunanjimi računalniki, pričujemo z računalniškimi mrežami in ostalimi komunikacijami.

Poleg strokovne pomoči in kreativnega dela na visoki ravni, nudimo tudi pomoč pri reševanju stanovanjskih problemov, izobraževanje doma in v tujini ter stimulativne osebne dohodke!

Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi tega razpisa na naslov: Iskra ZORIN, TOZD CAOP, Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana.

O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju na delavskem svetu TOZD, **PRIČAKUJEMO VAS!**

ISKRA SERVIS

Ljubljana, Rožna dolina c. IX/6a

Lastniki TV sprejemnikov Iskra, Fisher, Schaub Lorenz, Loewe

Servis v Rožni dolini c. IX/6a popravi vaš TV sprejemnik v 3 dneh

Izkoristite našo preddopustniško akcijo, ki traja do 30. 6.

Sprejemnica je odprta vsak delovni dan razen sobote od 7. do 17. ure.

Počitniška skupnost Suha Krajina Žužemberk obvešča vse Iskraše, da je še nekaj prostih ležišč v domu v Poreču, Ljubljanska c. 35, v času od 4. julija do 14. avgusta.

Sobe so 3, 4, in 5 posteljne. Možnost kuhanja, ali prehrane v bližnjem letovišču. Za jedilni pribor in posteljnino je preskrbljeno v domu.

Cene nočin za odrasle 400,00 din, za otroke 300,00 din/noč. Prijave pošljite pisмено na naslov:

POČITNIŠKA SKUPNOST

Suha Krajina

Žužemberk,

ali po telefonu: 068, 84-116, int.: 19.

Pohitite, še je čas.

»ISKRA«Merilna elektronika, p. o., Horjul

vabi k sodelovanju

1. organizatorja

za vodenje in reševanje organizacijske problematike DO, s poudarkom na prehodu iz ročnega na računalniški sistem poslovanja. Pogoji: višja šola organizacijske, ekonomske, ali tehnične smeri z delovnimi izkušnjami pri planiranju poslovanja

2. konstrukterje in tehnologe

vseh stopenj izobrazbe — diplomirane strojne inženirje, strojne inženirje in strojne tehnike

za opravljanje del na področju mehanske konstrukcije, mehanske tehnologije in razvoja

En delokrog »mehanskega konstrukterja« — pogoj: strojni tehnik se bo opravljal na lokaciji Ljubljana, Tržaška c. 2.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra Merilna elektronika Horjul, kadrovski oddelek, 61354 Horjul.

Delavski svet

ISKRA— Industrija širokopotrošnih izdelkov,

TOZD Tovarna antenskih naprav,

Vrhnika, Idrijska c. 42

razpisuje dela in naloge

vodja splošne službe

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o temeljnih kadrovske politike v občini Vrhnika izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končano visoko, ali višjo izobrazbo pravne, organizacijsko, upravne, ali tehnične smeri
- najmanj 5 letna praksa s področja samoupravljanja in splošne problematike

Pisne prijave s priložnostnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici na naslov: Iskra Antene, Vrhnika, Idrijska c. 42 z oznako: »Za razpisno komisijo«.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Iskra Commerce Ljubljana, TOZD Zunanji trg

vabi k sodelovanju sodelavca za nedoločen čas

Izvozni komercialist

Pogoji:

- ekonomist
- 1 leto delovnih izkušenj
- aktivno znanje angleškega jezika
- 3 mesečno poskusno delo

korespondent

Pogoji:

- administrativni tehnik
- 1 leto delovnih izkušenj
- aktivno znanje stenografije
- 2 mesečno poskusno delo

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljejo v roku 8 dni na naslov: Iskra Commerce, Kadrovski sektor, Ljubljana, Topniška 58.

Hren v naši prehrani

Hren uporabljamo predvsem kot dodatek k mesu. Hren pospešuje apetit, ugodno deluje na zdravljenje astme in katarov ter znižuje visok krvni pritisk. Hren povečuje izločanje seča, ugodno deluje na količino sladkorja v krvi, na revmatično obolenje in protin.

Ker pa hren izredno močno draži, ga zlasti pri obolenih ledvicah ne smemo uživati preveč. Nasprotno pa pri vnetju mehurja jemljemo redno manjše količine hrena, ponavadi pomešanega z vinskim kisom in naribanim jabolkom.

Hren uporabljamo tudi v kozmetiki. Hrenovo vino, ki ga dobimo tako, da 5 dkg nastrganega hrena namakamo 8 dni v 1 litru vina (belega) je zelo učinkovito sredstvo za odpravljanje sončnih peg. Ta tekočina zmanjšuje tudi mozoljavost obraza.

Iz hrena si lahko pripravimo tudi ustno vodo. Pri nagnjenju k ustni gnilobi si sami pripravimo naslednjo mešanico:

V enem litru žganja imamo tri mesece namočeno 5 dkg nastrganega hrena, 2 dkg nastrganega hrena, 2 dkg janeža in 2 dkg poprove mete. Z razredčeno tekočino si redno spiramo usta.

Če pa nam se zapre voda pa zelo pomaga raztrgan hren. Sprazimo ga na maslu in iz tega napravimo topel opkladek, ki ga položimo na mehur. Svež hrenov sok uničuje koli bacile, zato odpravljanja napenjanje.

Recepti

Hren s kisló smetano

Potrebujemo: 40–60 g hrena, 3 dcl kisle smetane, sol. Kisli smetani primešamo drobno nariban hren ter po okusu solimo (lahko dodatno tudi malo kisa). Tako hrenovo omako ponudimo k vročim kranjskim klobasam ali hrenovkam.

Hrenovo maslo

Potrebujemo: 100 g surovega masla, 2 žlici nastrganega hrena, sok 1 limone, sol. Maščobo penasto razmešamo in dodamo našte surovine ter ponovno dobro razmešamo. Hrenovo maslo lahko uporabljamo namesto majoneze za obložene kruške ali kot samostojen namaz.

Hrenova omaka

Potrebujemo: korenino hrena, 2 trdo kuhani jajci, 2 jabolki, malo kisa, olja, soli. Hren in jabolka naribamo, dodamo sesekljana jajca, olje, sol in kis. Omako ponudimo h kuhani govedini ter praženemu krompirju.

Na hitro

Lepe pomladne dneve bi radi potem, ko se vrnemo iz službe, čim boljje izkoristili, zato navadno hitimo s pripravo kosila. Če se vam torej mudi, ali če ste se že naveličali stalne priprave mesa, vam svetujem obed, ki vas bo nasitil in vam vzel le malo časa za pripravo:

Palačinke s čokoladnim prelivom in kompot

Za palačinke s čokoladnim prelivom potrebujemo:

0,7 litra mleka, 0,1 litra radenske, 1 jajce, ščepec soli in sladkorja ter moko. Z metlico stepajte vse sestavine in dodajte moko, toliko časa, da dobite tekočo maso. V ponvi na margarinu specite tanke palačinke. V skodelici nad paro razpusite 10 dkg čokolade z 2 žlicama masla. Vsako palačinko 2 x prepognite in pokapajte z limoni-

nim sokom in sladkate. Zraven ponudite kompot — najboljši bo iz breskev ali marelic.

Krompirjeva juha in puding s sadjem

Juha: 4 krompirje olupite in narežite na manjše kocke. Zalijte z 1 litrom vode, solite in dajte kuhat. V ponvi segrejte malo olja, prepražite čebulo in z žlico moke napravite prežganje. Zalijte z zajemalko krompirjeve vode, dodajte žličko paradižnikove mezge, lovorov list in pustite, da vre približno 10 minut. Potem prežganje čez cedilo pretlačite h krompirju. Dodajte pest makaronov, pol mesne kocke in popopržite. Kuhajte, da se makaroni in krompir zmehčajo.

Puding s sadjem: Skuhajte puding (vaniljev po navodilu na vrečki. V skodelice naložite zmrznjeno sadje (maline, borovnice, ribez...) in čezenj nalijte vroč puding. Če nimate zamrznjenega sadja, bo dobro tudi vloženo. Puding ohladite in okrasite s sladko smetano.

NATAŠA

O vinu

Vino serviramo za razliko od jedi vedno z desne strani. Kozarce nalijemo do treh četrtin.

Idealna temperatura vina je za črna vina največ 18° C, za bela pa 10° C. Vina, če jih ohlajate, ne dajte v zamrzovalnik, boljše je, če ga ohladite v hladilniku.

Ne pozabite, da morate kot gostitelj poskusiti vino sami, preden ga ponudite gostom. Prvi si natoči in odpije gostitelj, nato natoči gostom. Tudi najboljše vino izgubi svojo vrednost, če ni pravilno hlajeno.

Proti nespečnosti

Pri nespečnosti nam pomaga, če pred spanjem vzamemo 1 žlico kostanjevega medu in pojemo jabolko. Med čaji, ki preganjajo nespečnost pa priporočajo čajne mešanice: baldrijan, meta, rožmarin, tavžent roža, ali pa mešanico šentjanževke, tavžentrože in kumine — oslajene z medom. Tudi kozarec vode, oslajen z medom, pomaga.

O telefonu

Življenje nas je naučilo, da v življenju kopljemo z rokami, nogami, s telefonom. Ali se morda lahko kakšna zveza skoplje tudi z motiko?

Kakšna sreča, če bi se komisije za dodeljevanje telefonov obnašale kot nogometni sodniki. ...Da bi padali rdeči kartoni!

Telefonski imenik v naših poštah me spominja na stanovanjsko listo v TOZD. Kolikor je bližja koncu, toliko je tanjša.

Z nulo se pride do imesta. Za večje, potujoče zveze je pred nulo potrebno dosti enot...

Neki disajner je izdelal telefon v obliki harmonike.

To je menda mišljeno za upokojece, ki lovijo zveze s standardom razvlečeno od prvega do prvega.

Položaj z nekimi pripravniki spominja na telefon dvojnik. Da bi se nekdo v delovno linijo vključil, drugi mora rikverc.

Znanstveniki so se pobrigali, da bodo izdelali telefon tudi za gluhe. Toda, kje je možnost, da bi bolje slišali tudi tisti, ki se na delovnem mestu ves delovni čas delajo gluhi.

Sliši se neverjetna vest, da je neka človeku podobna opica govorila s telefonom polne pol ure. Ubožica, mislila je, da bo prek zveze postala — človek.

Prihodnost predvideva izum portable-telefona, ustreznega za izlete in letni dopust. Verjetno, če s takim telefonom ne ujamem zveze z morjem, lovijo zvezo z regresom »na roke« in žico blagajne vzajemne pomoči.

Dragi starši!

Večkrat ali celo nešteto krat se upravičeno ali neupravičeno jezite na svojega sina. Vem, da ste že pozabili, kakšni ste bili v mladosti vi sami. Da malo osvežimo tiste čase; mogoče boste potem lažje razumeli svojega neugnanca?

Kako misli sin o svojem očetu?

- pri 10 letih: oče je modrijan — vse ve!
 - pri 15 letih: mislim, da oče kakšenkrat le pogreši v svojih izjavah!
 - pri 17 letih: oče je malo zaostal v svojih teorijah. Ne spada v to dobo.
 - pri 20 letih: »Stari« ne razume ničesar. Njegove besede so podobne vremenskim napovedim.
 - pri 30 letih: pri teh letih bi moj oče z mojimi izkušnjami bil že velik bogataš.
 - pri 40 letih: ne vem, ali bi šel po nasvet k »staremu« v tej zadevi, mogoče bi mi svetoval kaj pametnega?
 - pri 45 letih: škoda, da je stari umrl. Imel je resnično jasne misli in znal je stvari odlično speljati.
 - pri 50 letih: ubogi oče — bil je pravi modrec. Škoda, da sem ga začel prepozno razumevati.
- Ali vam je, dragi stari, sedaj lažje, ko veste, kje se trenutno nahaja vaš sin?

E. E.

Iskra Iskra Iskra Iskra

Prodaj italijansko dirkalno kolo »Pinarello« na 10 prestav, z opremo in 2 para kolesarskih šprinteric (copat) »DIDI« in »Valsport«. Informacije po 16., po telefonu: (065) 23-261.

ZA DIANO prodam: prednjo levo roko, levi smernik, pod prtljažnika, stranska trikotna stekla s tesnili in tesnilo prednje šipe. Informacije po 20., po telefonu: (065) 21-536.

Mednarodna razstava psov

Na Gorenjskem sejmu v Kranju bo v nedeljo, 16. junija mednarodna razstava psov vseh pasem CACIB. Sodelovalo bo 700 psov 103 različnih pasem iz vseh evropskih držav. Zanimivo prireditelj tokrat organizira Kinološko društvo Naklo. Ogledate si jo lahko od 8. do 17. ure.

Grand Paradiso 4050 m

Planinsko društvo Iskra bo organiziralo 4-dnevni izlet od 4. do 7. julija v Italijo, na Gran Paradiso. Po 12-urni vožnji s posebnim avtobusom se bomo prvi dan povzpeli do kočice (900 m — 4 ure), kjer bomo prespali. Drugi dan bo hoja do vrha in sestop od 10 do 14 ur.

Na turo naj se prijavijo kondicijsko dobro pripravljeni planinci. Informativni sestanek bomo imeli z vodniki v ponedeljek, 24. 6. ob 16. v PPC Iskra, Trg revolucije 3.

Prijavite se pri vodji izleta Bredi Jančar, tel.: 572-331, int.: 614.

Upokojenci Avtoelektrike

PRVO OBVESTILO! Če želite letovati izven sezone v prikolicah, ali počitniških domovih, se oglasite pri Fabjanu Vičiču v Iskri — Avtoelektriki, ker so zmogljivosti še na razpolago.

DRUGO OBVESTILO! Kupon za prehrambeni paket za dan Iskre, ki bo 29. junija v Novi Gorici lahko brezplačno dvignete v Iskri — Avtoelektriki — pri Fabjanu Vičiču od 20. do 25. junija.

Šale

Na plesu. Dama: Dve stvari sta, ki ovirata, da bi vi bili odlični plesalec.

Kavalir: In sicer?
Dama: Vaši nogi.

Profesor vpraša študenta medicine pri izpitu: Katero je po vašem mnenju najboljšo uspavalno sredstvo?

Študent brez oklevanja: Postelja.

Iskra Iskra Iskra Iskra

Križanka

					ISKRA	OSTRO DIŠEC PLIN	KRAJ PRI POREČU	ESTONEC	PRAVOSLAVNA PODOBA	JUTRANJI SVIT	MESTO V ANGLIJI ZAH. OD LONDONA	LJUDSKO: MAZILO KREMA
					BREZBOŽJE							
					TALISMAN							
					NAPRAVA ZA OČISTEVANJE							
ISKRA	UPOR	AFRIŠKA PLEMEN. IN JEZIK. SKUPINA	PREČNI DROG V KOZOLCU	ŠTEVNIK			NEON	ZOLAJEV ROMAN DOLENJSKA REKA				
OMLETA				POLITIČNO ZATOČISČE						MOŠKI POTOMEČ	MAKEDONSKO KOLO	VELETOČ V RUSIJI
POVELJE					ZRAK (LAT.) SOMBOR			POSODA ZA VINO SREBRO				
NATIS							GLAV. M. EGIPTA					
KLADA						ISKRA	HEBREJSKI PISATELJ NOBELOVEC 1906					

Obvestilo o letovanju na Dugem otoku

Vse, ki bodo letovali na Dugem otoku v kampu Mir, obveščamo, da bo kamp odprt 15. junija 1985.

Za II. in III. skupino v vsaki izmeni bo vozil poseben avtobus na relaciji: Kranj — Sukošan — Kranj. Postanek bo v Ljubljani (Šentvid, hala Tivoli) odhod iz Kranja ob 2.00 (hotel Creina), iz Sukošana pa ob 10.00. Ladja iz Sukošana ima odhod ob 10., iz kampa pa ob 6.

Na voljo je še nekaj zmogljivosti po 15. avgustu.

Brez napotnic ne bo možno letovati, zato je treba opraviti vplačila v juniju, da boste še pravočasno sprejeli napotnice.

V kampu Mir boste plačali dnevno takso v višini 25,- din in takso za vstop v nacionalni park.

Rajko Kožar

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željenc, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23/4, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.